Влада - Радам!

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 196 (1446) ♦ Четвер, 17 жовтня 1996 року ♦ Ціна договірна

Олександр МОРОЗ:

У програмі уряду є принципові неузгодження і положення, які викликають сумнів

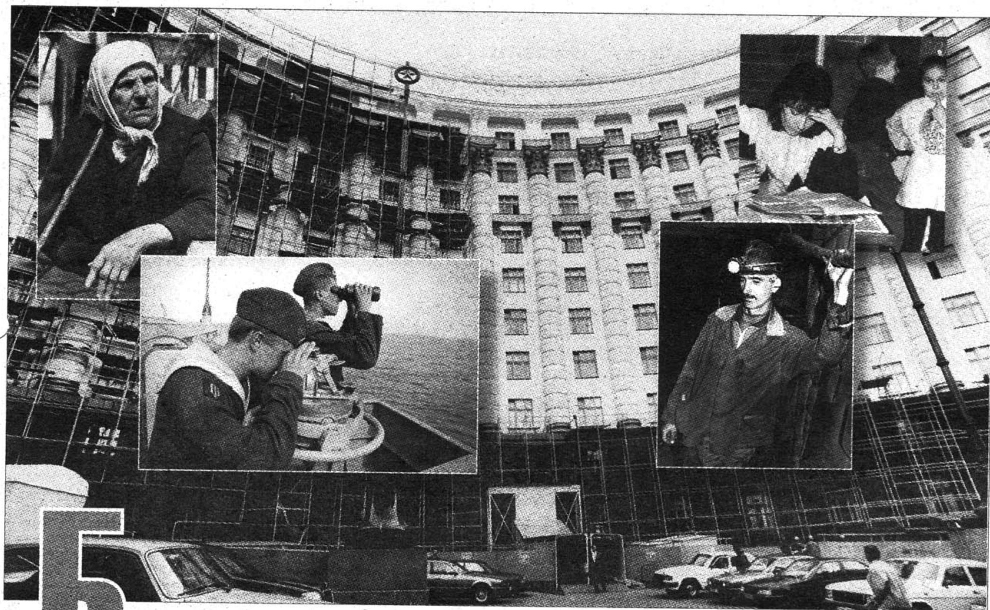
З виступу Голови Верховної Ради України на сесії Верховної Ради України під час обговорення програми діяльності Кабінету міністрів України 15 жовтня 1996 року

У нас фактично є два предмети обговорення: програма, надіслана Верховній Раді 26 вересня, і той же документ зі змінами, про які доповів Прем'єр-міністр П. І. Лазаренко. І, бачимо, розмова йде про план дій, викладених прем'єром, бо нічого сподіватись на підтримку депутатами незаконних операцій із землею, обвального закриття шахт, віднесення на місцевий бюджет видатків на утримання вузів та інших закладів освіти, інших сумнівних намірів.

Погоджуюся з тими народними депутатам, які відзначали позитивні моменти у програмі діяльності Кабінету міністрів України. Насамперед це стосується першого розділу програми. Зокрема, наміру приділяти головну увагу відродженню конкурентоспроможного на внутрішньому та зовнішньому ринках вітчизняного товаровиробника.

Важливо і те, що уряд передбачає ряд заходів з відновлення керованості державного сектора, подолання «тінізації» економіки, розвитку підприємництва. Це збігається зі змістом прийнятих Верховною Радою в 1994 році «основних засад і напрямів становлення економіки України в кризовий період».

(Закінчення на 2-й стор.).

Бюджет у риштуванні

Останніми роками ми вже якось звикли, що бюджет приймали із значним запізненням, та й виконували так, що скоріше варто було б вести мову про його невиконання. Дуже показовою в цьому плані була ситуація, що склалася напередодні прийняття бюджету на 1996 рік — тоді одночасно з цим проектом Верховна Рада розглядала звіт уряду про виконання бюджету за 1994 рік та проект змін до бюджету на 1995 рік. І ось маємо ситуацію, що проект бюджету на 1997 рік хоча б із надр Кабінету міністрів з'явився вчасно. Це, звісно, не гарантує, що процес прийняття не буде загальмовано, адже відразу після його офіційного подання зазвичай лунали припущення про уточнення основних макропоказників. Якщо додати до цього непросту дискусію про взаємовідносини державного та місцевих бюджетів, невизначеність із податковою політикою, то стане зрозуміло, що й на бюджет-97 чекає складний марафон, старт якого заплановано на сьогодні.

(Закінчення на 11-й стор.).

Видобувати нафту — за нафту

На діловому та інвестиційному форумі «Крим-96», що відбувся в Ялті, найбільшу активність виявила американська компанія «Хаффко-груп». За словами її президента пана Р. Хаффінгтона, компанія готова інвестувати в нафтогазовий комплекс України близько 700 млн. доларів США за умови, що половина видобутої продукції певний час належатиме американцям. Кабінет міністрів України має намір зменшити або скасувати рентну плату для іноземних компаній, які вкладають кошти в нафтовидобувну галузь України на родовищах зі складними умовами розробки, зокрема на континентальному шельфу Чорного та Азовського морів.

Окрім того, керівництво «Хаффко-груп» зацікавив проект реконструкції недобудованої Кримської АЕС на теплову електростанцію вартістю 35 млн. доларів.

Проектна потужність станції становить 50 МВт. Її пуск можна було б здійснити уже наступного року.

Є приємна новина!

ПЕРЕДПЛАТА-97

«Голос України» вже вкотре проводить для своїх передплатників лотерею. Розігруватимуть найрізноманітніші товари. І все це завдяки нашим спонсорам (перших вісімнадцять ми назвали в попередніх номерах):

19. Рокитнянському товариству по виробництву будівельних матеріалів та конструкцій (директор Віталій Лалак) — крісло, журнальний стіл, фундаментні блоки (Чит. на 9-й стор.).

20. КСП «Україна» Ковельського району Волинської області (голова правління Софія Пашко) — бичок м'ясної породи.

21. Волинському регіональному управлінню комерційного банку «Приватбанк» (керівник Микола Романюк) — холодильник.

Друзі! Ви можете стати учасниками розіграшу нашої лотереї, якщо передплатите «ГУ» або щотижневик «Голос України — тиждень» на 1997 рік. Надсилайте до редакції листівки з позначкою «Лотерея «ГУ-97», де вкажіть прізвище, ім'я, по батькові, домашню адресу, копію передплатної квитанції. Розіграш — наприкінці січня 1997 року.

Друзі! Стежте за газетою. Щономера в нас збільшуватиметься асортимент товарів для розіграшу лотереї!

Олександр МОРОЗ: У програмі уряду є принципові неузгодження і положення, які викликають сумнів

(Початок на 1-й стор.).

Проте завдання Верховної Ради — оцінка не окремих фрагментів, а всієї програми, як це визначено статтею 85 Конституції України.

На жаль, ні за формою, ні за змістом згаданий документ не відповідає цим вимогам: у ньому не відображено те, як нинішній уряд буде виконувати покладені на нього повноваження (перелік яких визначено 116 статтею Конституції України).

Як відомо, Верховна Рада прийняла в другому читанні Закон України «Про державні програми». Ні в кого не викликає сумніву, що програма діяльності Кабінету міністрів є державною програмою. Депутати, проте, вже говорили, що змістом своїм документ не відповідає вимогам до складання такої програми. Це не є комплекс взаємопов'язаних заходів, який, з одного боку, мав би на меті досягнення визначених цілей у визначені терміни, з іншого — забезпечення ресурсами, виконавцями.

У преамбулі поданого документа говориться, що уряд розробив програму «на час своїх повноважень». Власне, так воно і має бути. Проте не зрозуміло, чому ця думка не проводиться протягом усього документа, в якому мало б бути визначено, які пріоритети і завдання будуть вирішені урядом в 1997, 1998, 1999 роках. Чому, скажімо, в розділі «Основні макропоказники» говориться лише про показники 1997 року? Як кореспондується представлена програма з доповіддю Президента, виголошеною у жовтні 1994 року, де було зазначено, що за дорученням Президента урядом будуть підготовлені конкретні заходи на виконання? Навіть поверховий аналіз свідчить про те, що в програмі уряду є принципові неузгодження і положення, які викликають великий сумнів.

Так, у другому розділі параграфа 13 «Вдосконалення зовнішньоекономічної діяльності» немає одного з ключових макроекономічних показників — сальдо торговельного балансу, хоча, здавалося б, саме на зменшення його від'ємної величини й мали б бути спрямовані всі передбачені програмою заходи. Натомість в кінці параграфа 4 розділу I «Нарощування експортного потенціалу і підтримка національного товаровиробника» дається інформація про те, що протягом 1996 року намічено «зменшити від'ємне сальдо торговельного балансу до 1,0-1,1 мільярда доларів США».

По-перше, згідно з даними Міністерства статистики, сальдо зовнішньої торгівлі товарами у 1995 році становило плюс 231 мільйон доларів. Тому не зрозуміло, про яке зменшення йдеться.

По-друге, чому такі важливі параметри згадуються не у своєму, так би мовити, розділі.

І, по-третє, чому б було не зробити цей важливий розділ так, як того вимагає пункт 8 статті 116 Конституції, де сказано, що Кабінет міністрів України «організовує і забезпечує здійснення зовнішньоекономічної діяльності України»?

І ще одне зауваження до цього вкрай важливого питання, якому приділена велика увага практично в усіх розділах документа, — у програмі передбачено нарощування експорту й імпорту. На жаль, не розкривається структура цього нарощування, яке в нинішньому вигляді є вкрай небезпечним для України. Розглянемо його на прикладі нинішнього року.

За січень—липень 1996 року сума імпорту природного газу порівняно з таким же періодом минулого року збільшилась на 1 мільярд доларів, або на 52,4%. Одночасно зріс експорт чорних металів і виробів з них на 21,4%, продуктів неорганічної хімії — на 52%, мінеральних добрив — на 120%. (Зазначимо, що з 1990 року ми в 6 разів зменшили використання добрив на власні потреби). Все це дало збільшення загального від'ємного сальдо торговельного балансу у січні—липні 1996 року порівняно з таким же періодом 1995 року на 919 мільйонів доларів. Практично зростання на 1 долар експорту з такою структурою збільшує на 1 долар від'ємне сальдо. Пам'ятаєте ту історію: «Кінчай, батьку, торгувати, бо нема чим здачі давати»? Така політика підтвердила зрозумілу, здавалось би, істину: нарощення експорту в сировинних та напівсировинних, до того ж украй енергомістких, галузях, дає не позитивний, а різко негативний результат для всієї економіки України, що не дозволяє серйозно говорити про відродження виробництва. Проте таку політику, судячи з програми, передбачено зберегти. Думаю, що Україна цього не витримає. Це — загроза її безпеці.

Щодо стану сальдо платіжного балансу України, то, на жаль, цього ключового макропоказника взагалі не взято до уваги.

У програмі мають місце принципові неузгодження між заявленими стратегічними цілями та методами їх реалізації. Так, теза про те, що «стратегічним напрямком соціально-економічної політики Кабінету міністрів України, спрямованої на зростання добробуту народу, є створення середнього класу суспільства як опори політичної стабільності та демократичного розвитку України», могла б відкривати окремий великий розділ «Формування середнього класу в українському суспільстві». У програмі ця ключова теза практично не несе свого стратегічного навантаження, а, так собі, «скромно» стоїть у параграфі 9 розділу 2 «Розвиток малого підприємництва».

Чи є нинішня програма уряду кроком уперед? Так, але не у вирішенні багатьох конкретних проблем. Враження таке, що виконавці прагнули одного: найскоріше затвердити недосконалий документ, аби уникнути на рік стану підконтрольності Верховній Раді. Це, власне, зрозуміле прагнення. Причому, одночасно помітна стартова готовність «спеціалістів», в тому числі і з засобів масової інформації, під диригентським змахом відомих ініціаторів кинутися роздувати чергову інтригу «протистояння влад». Дивного тут мало. Так би мовити, хто на що вчився.

Виникає закономірне запитання: як діяти Верховній Раді у цій ситуації? У нас на руках більше десятка проектів постанов. Їх зміст — від повного схвалення до заперечення поданого проекту. Беремо до уваги, що уряд заявив про своє розуміння недосконалості програми, бажання доопрацьовувати цей документ, діючи у взаємодії з комісіями Верховної Ради і з Верховною Радою взагалі.

Очевидно, треба приймати рішення щодо програми зі змінами, оголошеними П. І. Лазаренком. Вже це одне передбачає продовження роботи над документом. Отже, Верховна Рада повинна мати гарантії Кабінету міністрів, особисто Прем'єр-міністра, по-перше, що програма діяльності Кабінету міністрів буде доопрацьована з урахуванням зауважень і пропозицій, висловлених у комісіях Верховної Ради і народними депутатами під час обговорення. Потрібно заслухати звіт Прем'єр-міністра з цього питання під час дня уряду в грудні 1996 року і, безперечно, одержати на руки змінений документ (там треба передбачити недопущення кадрової чехарди, використання тих людей, що вміють і хочуть працювати, умови для інвестування економіки українськими банками — досить спостерігати за перетворенням їх на базу спекулятивного капіталу. Слід підтвердити підтримку заходів за Законом про пріоритетність соціального розвитку села).

По-друге, Кабінет міністрів мусить розуміти те, що зазначені недоліки будуть піддані особливо грунтовному аналізу під час розгляду проекту державного бюджету на наступний рік. Тобто вади програми не повинні перейти до цього документа.

Думаю, що у заключному слові П. І. Лазаренко повинен чітко визначити позицію уряду з цих питань.

Якщо Кабінет міністрів і його прем'єр не тільки демонструватимуть бажання до конструктивної співпраці з Верховною Радою, а й реалізовуватимуть цей намір, на що ми сподіваємося, тоді спільними зусиллями нам удасться і перспективну програму розвитку держави мати, і прийняти максимально наближений до реальної ситуації державний бюджет України 1997 року.

Постанова Верховної Ради України

Про Програму діяльності Кабінету Міністрів України

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Програму діяльності Кабінету Міністрів України з врахуванням пропозицій і зауважень постійних комісій Верховної Ради України, депутатських груп (фракцій), народних депутатів України, висловлених під час її обговорення, в основному схвалити.

2. Кабінету Міністрів України:

опрацювати до 1 грудня 1996 року пропозиції і зауваження постійних комісій Верховної Ради України, депутатських груп(фракцій) та народних депутатів України, внесені в ході обговорення Програми діяльності Кабінету Міністрів України, і врахувати їх під час підготовки заходів щодо її реалізації;

визначити відповідальних за виконання відповідних розділів та заходів, передбачених Програмою діяльності Кабінету Міністрів України;

розробити заходи щодо правового забезпечення Програми діяльності Кабінету Міністрів України;

подати Верховній Раді України у грудні 1996 року інформацію про виконання цієї Постанови.

Голова Верховної Ради України О.МОРОЗ.

м. Київ, 15 жовтня 1996 року.

Парламентська хроніка

Програму прийняли «в основному». Чи буде нам краще «в цілому»?

Денне і вечірнє засідання 15 жовтня

Зрозуміло, що з огляду на нинішню соціально-економічну ситуацію в країні народним депутатам було що сказати Прем'єр-міністрові Павлу Лазаренку — на обговорення проекту програми уряду записалося понад 90 чоловік. А на закінчення обговорення у парламентаріїв виявилося більше десятка проектів постанов Верховної Ради, що передбачали як повне ухвалення урядової програми, так і повне її відхилення.

Більшість народних депутатів (а їх виступило «лише» 34) відзначала позитивні положення проекту програми. Насамперед це те, що вперше за п'ять років головним її напрямом є відродження вітчизняного виробництва, становлення конкурентоспроможного товаровиробника. Обнадіює і намір уряду взяти курс на реформування податкової системи, подолання тінізації економіки, звертання уваги на необхідність створення у суспільстві середнього класу як основи його злагоди.

Серед «мінусів» цього документа найчастіше називали відсутність глибокого аналізу причин нинішньої соціально-економічної кризи, недостатню, а то й малу узгодженість з основними пунктами проекту держбюджету на 1997 рік, декларативність деяких положень, невиправдані сподівання на міжнародні фінансові організації.

Як відверті прихильники такої урядової програми, так і непримиренні її опоненти звертали увагу на катастрофічне, як вони гадають, становище в «їхніх» галузях — в енергетичній, сільськогосподарській, кінематографічній тощо. А оскільки кожен, хто тверезо дивиться на речі, усвідомлював, що кардинально поліпшити справи одразу в усіх сферах нині нереально, то з відповідним настроєм і готувався голосуванням визначити долю програми.

А голова Комісії з соціальної політики та праці Юрій Буздуган узагалі завважив, що «справа не в тому, приймемо ми цю програму чи не приймемо, питання стоїть інакше: якщо ми не приймемо цю програму, то чи стане гірше від цього людям, а якщо приймемо, то чи стане людям легше?»

Певне, голосування було б набагато складніше, якби не заключне слово Прем'єр-міністра, яке народні депутати сприйняли з... оплесками. Павло Лазаренко подякував за критику і сказав: «Ми часу не гаяли даремно, ми протягом останніх п'яти днів детально працювали, і ми маємо (не будемо мати, а вже маємо), з урахуванням ваших зауважень, документ — програму діяльності уряду».

Програму було прийнято в основному, з надією, що її опрацюють відповідно до зауважень парламенту.

Анатолій БЕНЬ.

Знову про межу...

Ранкове засідання 16 жовтня

Після оголошення запитів народних депутатів до Президента України, які було підтримано необхідною кількістю голосів, слово надали представнику прогресивних соціалістів Наталії Вітренко, яка оприлюднила підготовлені нею та однопартійцями пропозиції щодо затвердження нових рівнів мінімальної заробітної плати і пенсій, введення в повному обсязі законів України про оплату праці та про пенсійне забезпечення тощо.

Однак пропозиції ці не набрали необхідної кількості голосів, зокрема, частина парламентаріїв вважає їх нереальними та популістськими. Далі народні депутати приступили до обговорення не великих, але досить значних законопроектів. Зокрема, внесено зміни в статтю 381 Цивільного кодексу України. Згідно з ними віднині без згоди юридичних осіб, а також суб'єктів підприємницької діяльності забороняється списання з їхніх рахунків будь-яких коштів. Це можна зробити лише в трьох, чітко окреслених законом, випадках. Внесено також зміни до статті 24 Закону України «Про підприємства в Україні». Тепер вони самостійно визначатимуть черговість платежів. Проголосовано застосування статті 37 Закону України «Про державний бюджет на 1995 рік».

Наприкінці ранкового засідання Верховна Рада України почала обговорювати таке важливе питання, як «Про величину межі малозабезпеченості». З інформацією виступив віце-прем'єр-міністр України Віктор Пинзеник.

Василь ТУГЛУК.

Офіційно

Зустрічі Президента

Проект бюджету на 1997 рік обговорювався сьогодні під час зустрічі Президента України Леоніда Кучми з керівниками депутатських фракцій та груп. Зустріч проходила за зачиненими дверима. Як стало відомо кореспондентові Укрінформу, Президент України наголосив, що він дасть спеціальне доручення уряду з тим, щоб обстежити доходи трудящих, аби програма уряду, яку сьогодні в основному прийняли на сесії Верховної Ради, була реальною, діючою і спрямованою на захист інтересів кожної людини.

Проблеми Кримського регіону було обговорено під час зустрічі Президента України з керівництвом Автономної Республіки Крим

Верховна Рада Автономної Республіки Крим працюватиме виключно у правовому полі України, сказав глава парламенту АРК Василь Кисельов.

***

Економічний стан країни вирішується в регіонах. Тому всі проблеми треба розглядати через долю людини, дбати про своєчасну виплату їй зарплати, забезпечення робочим місцем і нормальними умовами праці, — сказав Президент України під час зустрічі з новообраними головами районних держадміністрацій Запорізької, Закарпатської, Тернопільської та Донецької областей.

Ядерна зброя повернеться в Україну?

Учора Комітет Верховної Ради з питань оборони і державної безпеки на чолі з Головою Володимиром Мухіним провів переговори з делегацією Міністерства оборони Угорської Республіки, очолюваної міністром оборони Дьордєм Келетом. Звичайно, головна тема розмови — розширення НАТО на Схід, а точніше, можливість розміщення ядерної зброї на території нових членів НАТО.

Дьордь Келет зауважив, що цю тему порушували всі українські політики, з якими йому довелося переговорити. «Україну, справді, цікавить це питання, — відзначив народний депутат Адам Чикало. —Адже, якщо порушиться баланс сил на Заході або на Сході, перший удар отримає нейтральна Україна». Окрім того, підкреслив Володимир Мухін, коли Україна приєднувалася до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї, держави-гаранти, зокрема, пообіцяли, що в майбутньому ядерну зброю не розміщуватимуть на території інших європейських держав. Отож, якщо цей пункт буде порушено, наголосив Володимир Мухін, «то український парламент матиме повне право порушити питання про повернення вивезеної тактичної ядерної зброї (яка є власністю України) з Росії», додавши, що поки про це можна говорити лише теоретично.

Угорська делегація, у свою чергу, порадила Україні активізувати свої переговори з НАТО щодо цього питання і виступити каталізатором.

Сесія почалася з пікету

Група людей з плакатами зустріла депутатів, що збиралися на восьму сесію Кіровоградської обласної ради. На тих плакатах гірка розповідь про безрадісне становище учителів, лікарів, інших працівників соціальної сфери, які через невиплату їм зарплат опинилися на межі невилазних злиднів. Сумна картина, але, на жаль, вона стала звичною. Люди вимагали, а власті розводили руками. Цього ж разу депутати, делеговані сесією, розповіли пікетуючим, що у новопризначеного голови держадміністрації Михайла Громового відбулася з цього приводу нарада, і спеціально створеній робочій групі доручено виробити рішення, які б допомогли виправити ситуацію.

Коментар

ВИРОБНИЧА ЛІЧИЛКА: РАЗ - НОВАТОР, ДВА - РЕТРОГРАД

ПІДПРИЄМСТВО лише тоді живе і процвітає, коли своєчасно дбає про виробництво, запроваджує нові форми організації праці й управління. Адже здоров'я галузі залежить від життєдіяльності кожного підпорядкованого їй заводу чи фабрики. І тому без інноваційної діяльності, без нововведень у виробництво не обійтись.

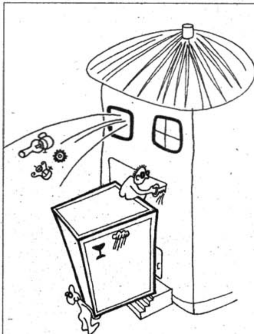
Кожному другому українському підприємству вдалося опанувати нову продукцію або удосконалити ту, що вже виготовляється. Останнім часом найактивніше запроваджували сучасні технології (більш як дві тисячі) підприємства чорної металургії, машинобудування, автомобільної і легкої промисловості.

Статистика зафіксувала основні джерела фінансування, якими послугувалися підприємства для інновацій: власні кошти (92%), кредити та позики (17%), вкраплення держбюджету (6%) і лише 0,4% —внесок іноземних інвесторів.

Куди спрямувати ці кошти, адміністрації вирішували по-різному: більшість - на виконання науково-дослідних та конструкторських робіт, 60% — на технологічну підготовку виробництва, 31% - на придбання нового устаткування тощо. А головне, як свідчить статистика, — усі обстежені підприємства дістали змогу оновити свою продукцію. Приміром, за перше півріччя освоєно 452 й удосконалено 329 видів продукції.

І все ж таки питома вага новинок у загальному обсязі виготовленої продукції поки що не перевищує 10 відсотків. Чому? Бо друга половина обстежених підприємств інноваційною діяльністю не займалася. Таких найбільше у системі Держхарчопрому (62%), Мінвуглепрому (51%), Мінсільгосппроду (48%). Хоча вважається, що налагодити випуск нової продукції найлегше на підприємствах саме харчової та сільськогосподарської галузей.

Щоб з'ясувати, що цьому перешкоджає, звернімося до власника найбільшої кількості «очок» не на свою користь — Держхарчопрому. Заступник голови Державного комітету України з харчової промисловості Людмила Зінченко підтвердила, що справді «харчове» устаткування нині оновлюється у п'ять разів повільніше, ніж старіє. Але це не означає, що його немає. Є чудові вітчизняні зразки, приміром, для цукрової галузі, тільки через брак оборотних коштів підприємства не в змозі їх придбати. А ще, з'ясовується, що одну з перешкод оновлення технічної бази треба шукати... у гастрономі, а саме — у роздрібній ціні. Ось яскравий приклад: відпускна ціна карамелі з фабрики «Житомирські ласощі» в 2,22 гривні за кілограм у продажу сягає аж 4 гривень. У такий спосіб торгівля спокійно доводить нашу продукцію до ціни імпортної. Рука споживача, якого поставили перед вибором, звісно, тягнеться до чужоземної привабливої упаковки, а наша, нерідко краща, продукція частогусто залишається нереалізованою.

А загалом, як показує дослідження Мінстату, керівники у числі основних чинників, що стримують інноваційну діяльність, назвали відсутність, окрім власних коштів, ще й коштів замовника, високі кредитні ставки, труднощі з сировиною, а також брак інформації про ринки збуту. На підставі цього Мінстат констатує: в Україні для розвитку інноваційної діяльності ще не створено умов. Нема державної підтримки оновлення технічної бази, наукових досліджень і розробок, а отже — нема і механізму їх швидкого впровадження у виробництво.

Людмила ГРАЧ.
Мал. Володимира ВАСЬКОВЦЕВА.

Не було б диму без... інвестицій

Про колишню Кременчуцьку тютюнову фабрику, а нині —спільне підприємство «Р. Дж. Рейнолдс Тобакко —Кременчук» ходить чимало чуток. Одні звинувачують її робітників у тому, що продались у рабство американцям. Другі відверто заздрять діловій заповзятливості. Треті... Всупереч усьому генеральний директор СП Віталій Сергієнко впевнений, що не знайди він кілька років тому інвесторів, сьогодні не вижили б. За два останніх роки компанія вклала в реконструкцію фабрики більш як 10 млн. доларів. Повністю оновлено тютюновий цех, де встановлено сучасні технологічні лінії з випуску сигарет міжнародного класу в м'якій і твердій упаковках. Перша ластівка — сигарети «Монте Карло», що вже надійшли у продаж. На часі випуск сигарет «Кемел» і «Уїнстон». До речі, вони містять менше нікотину, смоли і відповідають світовому рівню якості продукції. А щодо рабства? Обладнання, придбане за кошти інвестора, залишається в Україні. Робочі місця також наші. З часу створення СП жодного разу не зупиняли виробництва, не було затримок і з видачею зарплати. Тут безкоштовне харчування, не кажучи вже про чай і каву під час зміни.

Григорій ГРИНЬ.
Полтавська область.

На державу не нарікають

Луцький картонно-руберойдовий завод — одне з найстабільніших підприємств Волині. Його виробничі потужності дають можливість колективові випускати на рік 60—70 мільйонів квадратних метрів покрівельного руберойду.

— Наша економічна стабільність тримається на освоєнні й випуску нових видів продукції, зокрема лінолеуму, — розповів головний інженер заводу Мирон Лип'янін. Нещодавно налагодили виробництво гідросклоізолу. Цей новий вид покрівельного матеріалу у п'ять—шість разів довговічніший від руберойду. Годиться він для гідроізоляції залізобетону, оброблення тунелів метро, для покрівель та інших інженерних споруд. Виробляємо щодоби 20 тисяч квадратних метрів гідросклоізолу.

Керівники цього підприємства не скаржаться на економічну нестабільність у державі. Адже розширили ринок збуту для своєї продукції, вийшли за межі України — до Росії, Білорусі.

Богдан БЕРЕКЕТА.
Волинська область.

SOS!

СНІД полює на бідних і нерозважливих

Днями відбулося засідання колегії Національного комітету з боротьби із захворюванням на СНІД при Президентові України.

Як зазначали доповідачі, 1996 року ВІЛ-інфекція набула інтенсивного поширення. Тільки за 8 місяців виявлено понад 8 тисяч нових випадків зараження громадян України ВІЛ-інфекцією. Переважну більшість з них (60%) становлять ін'єкційні наркомани. Найбільш уражені Одеська, Миколаївська, Донецька, Дніпропетровська області, Автономна Республіка Крим.

За повідомленням прес-служби комітету, всього в Україні виявлено 9720 ВІЛ-інфікованих. У 138 осіб діагностовано кінцеву стадію хвороби. Померли —56, серед них 10 дітей.

Цього року виявлено понад 1400 ВІЛ-інфікованих осіб серед ув'язнених. На СНІД захворіли 127 вагітних, від інфікованих матерів народилося 43 дитини.

За висновком колегії, Національну програму профілактики СНІДу за 9 місяців 1996 року профінансовано лише на 23%. У зв'язку з одноособовим рішенням Міністерства фінансів припинити фінансування програми, епідемія СНІДу може вийти з-під контролю.

Сьогодні — Міжнародний день боротьби з бідністю

Сьогоднішній день проголошено Організацією Об'єднаних Націй Міжнародним днем боротьби з бідністю. А от чимало людей в Україні вже тривалий час борється за елементарне виживання. Життя стає дедалі нестерпнішим: зупинилося виробництво, масове безробіття, дорожнеча, холодне житло. До цього додалися тривалі невиплати чесно заробленої платні, пенсій, стипендій, унаслідок чого сім'ї позбавлені змоги придбати найнеобхідніше, зібрати дітей до школи, оплатити за житло.

Основна причина такого становища — відсутність ефективних економічних реформ, намагання владних структур перекласти власні помилки на населення.

Хроніка. Факти. Події

Вашингтон

Співробітництво з метою безпеки

Міністри оборони США та Ізраїлю Уїльям Перрі та Іцхак Мордехай розглянули на зустрічі в Пентагоні «широкий спектр питань, пов'язаних з американо-ізраїльським співробітництвом у сфері оборони та безпеки», а також ситуацію на Близькому Сході, повідомив представник міністерства оборони США Кеннет Бейкон. Зокрема, було обговорено питання про загальну систему запобігання ракетному нападові, яка, за словами представника Пентагону, «має сповіщати Ізраїль про випадки, коли йому загрожує удар балістичних ракет».

Уїльям Перрі заявив, що Сполучені Штати не планують виділяти війська до складу миротворчого контингенту в Хевроні для забезпечення безпеки ізраїльських громадян. Пропозицію про участь американських військ у контингенті висунув у вівторок лідер палестинської автономії Ясир Арафат. «Цю ідею пропонували й раніше. Активно її не розглядали», — зазначив У. Перрі.

Багдад

Партійна війна

У Північному Іраку загони пробагдадської Демократичної партії Курдистану контратакували біля населених пунктів Дегала та Койсанджак, що поблизу міста Ербіль, формування свого головного суперника — Патріотичного союзу Курдистану. Як повідомляють джерела ООН, ще близько 20 тисяч прихильників ДПК перекинуто до цього міста — адміністративного центру Іракського Курдистану. За деякими даними, водночас назустріч бойовикам ПСК, які наступають на Ербіль, висунуто до 400 танків іракської урядової армії.

Нью-Йорк

РБ закликає до діалогу

«Рада Безпеки ООН висловлює глибоке занепокоєння з приводу серйозного інциденту на Кіпрі та найрішучіше засуджує цей невиправданий акт насильства, що призведе лише до зростання напруженості на острові», —заявив Херардо Мартінес Бланко (Гондурас), який головує в жовтні в Раді. Він зробив цю заяву за дорученням РБ, яка обговорила на закритому засіданні становище, що склалося на Кіпрі після вбивства турецькими солдатами грека-кіпріота. Члени Ради Безпеки закликали обидві громади на острові якнайшвидше поновити діалог у пошуках довгострокового і остаточного розв'язання кіпрського питання.

Пекін

«Чуму віку» візьмуть під контроль

У Китаї буде створено Національний центр контролю за розповсюдженням СНІДу. Намічено прийняти також низку законодавчих актів, що зроблять більш жорсткими правила використання донорської крові. Про це заявив напередодні національної конференції з проблем боротьби зі страшним захворюванням, що відкрилася вчора в Пекіні, директор управління епідемічного контролю китайського міністерства охорони здоров'я Дай Чжичен.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та інформаційних агентств.

ІГРИ СЕРЙОЗНИХ ЛЮДЕЙ

У КИЄВІ відбулася презентація фінансової гри «Банк-майстер», організованої Вест Дойче ландес банком та Міжнародною асоціацією студентів, які цікавляться економікою та управлінням (АЙЗЕКС).

Ділові ігри для студентів ці дві інституції проводять ще з 1948 року. Нині вони проходять у 87 країнах світу і у них беруть участь одночасно майже 30 тисяч студентів економічних і фінансових вузів. А у вівторок гра стартувала в Україні — першій з постсоціалістичних країн.

Представник Вест Дойче ландес банку в Україні пан Бернд Глiманн пояснив мету цієї гри: банку, який має представництва у 30 країнах світу, потрібні висококваліфіковані фахівці, які одразу після навчання могли б гармонійно поєднати теоретичні знання з вимогами ринку, працювати в колективах. Тому й участь у грі не індивідуальна, а командна.

Цікаво, що учасники створюють модель установи, яка функціонує, і мають можливість приймати управлінські рішення, тобто створюється ілюзія, ніби команда працює у справжньому банку, маючи все необхідне обладнання та інформацію. А перевага в тому, що неправильне управлінське рішення нікому на завдасть шкоди.

— Ми прагнемо, — сказав Бернд Глiманн, — щоб українські студенти, які цікавляться банківською справою, вже на початку навчання мали можливість ознайомитися з практичною банківською діяльністю, а також налагодити контакти з потенційними працедавцями. Гра розрахована на те, що майбутні фінансисти й економісти швидше освоять модель поєднання науки і практики, навчаться управляти фіктивним універсальним банком, що у майбутньому знадобиться їм для роботи в реальній установі.

Слід додати, що гру провадитимуть в три етапи, а фінальний раунд відбудеться у Дюссельдорфі (Німеччина) у березні 1997 року. Детальніше про умови можна дізнатися за телефонами у Києві: 484-93-44; 513-12-16.

Юрій ЗЕЛІНСЬКИЙ.

На знімках: представники Вест Дойче ландес банку, який фінансує проект «Банк-майстер», Бернд Глiманн та Гросс Хайтфельд.

Святковий тост за здравіє природи

ВСЕСВІТНІЙ фонд «За природу» своє двадцятип'ятиріччя відзначає своєрідно: готує нову глобальну кампанію —«За живу планету», яка охопить всі країни Європи.

Організатори акції хочуть нагадати, що планета в небезпеці, і закликати якомога більше людей стати на її захист, допоки не пізно. Адже негативний вплив людини на природу дедалі більше дається взнаки: щороку вирубується 17 мільйонів гектарів лісу, викидається у повітря 23 більйони тонн вуглекислого газу (основна причина парникового ефекту), знищується 27 мільйонів морських тварин та рослин. Ми не хочемо атакувати уряди, змушувати бізнесменів дбати про довкілля чи звинувачувати окремих осіб у екологічних гріхах. Ми хочемо, щоб люди свідомо об'єдналися у боротьбі за збереження планети.

Бажання взяти участь у кампанії вже висловили президент Якутії, виконавчий директор промислового гіганта «Юнілівір», керівники шведської компанії «Ассідоман» — найбільшого виробника паперу. Президент Якутії, зокрема, пообіцяв узяти під опіку 700000 квадратних кілометрів лісів. Це більш як 25 відсотків площі всієї республіки. Директори фірм заприсяглися запровадити на своїх підприємствах екологічно безпечні технології та стати на перешкоді руйнуванню природи. Рок-співак Пітер Габріель, наприклад, випустив відео-ролик до пісні «Через річку» і подарував його кампанії.

Оксана РУДЮК.

«Дайбоже, щоб тобі простили ті, кого ти в рай послав»

ДАЙБОЖЕ, щоб була тобі легкою земля хорватів, яку ти зі своїми потоптав і підпалив, аби вона згоріла.

Дивлюсь на тебе, мертвого, полеглого на цій леваді. На твою голову, на ноги, на твої руки, на бороду, перед якою вчора навколішки стояла ще Марія, благаючи пощади... хрестом, яким ти хрестишся. Славою, яку ти славиш. Дитиною, якщо її маєш. Душею, якщо її маєш. Матір'ю, яка тебе народила.

Страшно читати ці рядки. Але, мабуть, іще страшніше було тому, хто їх писав. Про війну у колишній Югославії переважна більшість читачів знає з газет і телебачення. А якщо комусь і довелося побувати там, то все одно він не «побачив» і не «почув» її так, як поети, яким доля відвела... ні, не оспівати, а оплакати своїх земляків і землю, що втомилася втрачати господарів.

Та навіщо багато слів? Краще візьміть та почитайте останній номер журналу «Всесвіт» (8—9), де опубліковано Антологію сучасної хорватської воєнної лірики у перекладі Д. Павличка. А ще у цьому номері: Пруст, Фіцджеральд, Моем, Шекспір. Прізвища говорять самі за себе. Єдиний в Україні журнал іноземної літератури завжди добирав твори, які відкрили б українському читачеві вершини світової літератури, змусили б замислитися, іноді посумувати, а подекуди й усміхнутися.

Якийсь філософ сказав, щоб пізнати країну та її народ, прочитайте їхніх класиків літератури. Нині, коли для багатьох не проблема потрапити за рубіж, стало модним пізнавати країни у магазинах. Хоча, власне, кожен діє так, як вважає за потрібне. А для людини мислячої у пригоді стане журнал «Всесвіт», цей та наступні номери.

Наталя РІЗНИК.

Про що говорять

Разбаш з Альбіною не одружується, а робить ВІД?

БАЖАЄ цього популярна пара чи ні — але чутки навколо них дедалі більше поширюються.

Як стало відомо кореспондентові «Комсомольской правды», Андрій Разбаш не дуже задоволений галасом навколо майбутнього весілля з Альбіною Лістьєвою. Адже для того, щоб одружитися з однією із найбагатших московських удовиць, Андрій Разбаш має спочатку розлучитися зі своєю дружиною. Але, як з'ясувалося, це не так просто. За законом, під час розлучення дружина може вимагати у свого чоловіка половину всього нажитого майна. Коли б мова йшла про квартиру або дачу з машиною, це було б ще півбіди. Але Андрію Разбашу належить значна частина акцій телекомпанії ВІД. А через те, що цінні папери теж є частиною сімейного майна, їх, безумовно, й буде поділено під час розлучення. Андрій Разбаш має п'ятьох маленьких дітей. Це означає, що під час розлучення дружина має право вимагати, окрім величезних аліментів (половина зарплати), не 25 відсотків усіх акцій, а більше. Але коли наречений втратить майже всі свої доходи, чи цікавитиме він, як і раніше, Альбіну Лістьєву?

Крім того, якщо дружина Разбаша отримає хоча б частину акцій ВІДа, вона за законом має право входити до керівництва ВІДа і приймати ключові рішення...

Не пропадуть...

З листопада цього року термін обов'язкової військової служби в Італії буде зменшено до десяти місяців. Про це оголосив міністр оборони Беньяміно Андреатта.

Питання про зменшення терміну військової служби обговорювалося в Італії уже протягом кількох років, повідомляє ІТАР—ТАРС. Серед основних причин при цьому називалася потреба зменшення витрат на оборону.

Водночас, повідомив глава військового відомства, міністерство оборони має намір вжити додаткових заходів для того, щоб детально інформувати військовиків, котрі закінчують строкову службу, про перспективи отримання роботи «на гражданці» з урахуванням знань, здобутих молодими італійцями під час служби у війську. З цією метою передбачено налагодити тісний зв'язок з представниками різних підприємств і фірм, а також органів місцевого самоврядування. Крім того, міністерство оборони обіцяє приділити більше уваги безпосередньо професійній орієнтації призовників.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про плату за землю»

Верховна Рада України **постановляє:**

Внести зміни і доповнення до Закону України «Про плату за землю» (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 38, ст.560; 1993 р., № 26, ст.277, №.51, ст.479), виклавши його в такій редакції:

«ЗАКОН УКРАЇНИ

Про плату за землю

Цей Закон визначає розміри та порядок плати за використання земельних ресурсів, а також напрями використання коштів, що надійшли від плати за землю, відповідальність платників та контроль за правильністю обчислення і справляння земельного податку.

Розділ 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

грошова оцінка — капіталізований рентний доход із земельної ділянки;

податок — обов'язковий платіж, що справляється з юридичних і фізичних осіб за використання земельних ділянок;

ставка податку — законодавчо визначений річний розмір плати за одиницю площі оподатковуваної земельної ділянки;

оренда — засноване на договорі строкове платне володіння, користування земельною ділянкою;

землі сільськогосподарського призначення — землі, надані для потреб сільського господарства або призначені для цих цілей;

землі населених пунктів — усі землі в межах населених пунктів. Межі населених пунктів встановлюються згідно з законодавством України.

Стаття 2. Використання землі в Україні є платним. Плата за землю справляється у вигляді земельного податку або орендної плати, що визначається залежно від грошової оцінки земель. Розміри податку за земельні ділянки, грошову оцінку яких не встановлено, визначаються до її встановлення в порядку, визначеному цим Законом.

Власники землі та землекористувачі, крім орендарів, сплачують земельний податок.

За земельні ділянки, надані в оренду, справляється орендна плата.

Стаття 3. Плата за землю запроваджується з метою формування джерела коштів для фінансування заходів щодо раціонального використання та охорони земель, підвищення родючості грунтів, відшкодування витрат власників землі і землекористувачів, пов'язаних з господарюванням на землях гіршої якості, ведення земельного кадастру, здійснення землеустрою та моніторингу земель, проведення земельної реформи та розвитку інфраструктури населених пунктів.

Стаття 4. Розмір земельного податку не залежить від результатів господарської діяльності власників землі та землекористувачів.

Ставки земельного податку, порядок обчислення і сплати земельного податку не можуть встановлюватись або змінюватись іншими законодавчими актами, крім цього Закону. Зміни і доповнення до цього Закону вносяться не пізніше ніж за три місяці до початку нового бюджетного року і набирають чинності з початку нового бюджетного року.

Стаття 5. Об'єктом плати за землю є земельна ділянка, яка перебуває у власності або користуванні, у тому числі на умовах оренди.

Суб'єктом плати за землю (платником) є власник землі і землекористувач, у тому числі орендар.

Розділ 2. ПЛАТА ЗА ЗЕМЛІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Стаття 6. Ставки земельного податку з одного гектара сільськогосподарських угідь встановлюються у відсотках від їх грошової оцінки у таких розмірах:

для ріллі, сіножатей та пасовищ — 0,1;

для багаторічних насаджень — 0,03.

За сільськогосподарські угіддя, що надані у встановленому порядку і використовуються за цільовим призначенням, незалежно від того, до якої категорії земель вони віднесені, земельний податок справляється згідно з частиною першою цієї статті.

Розділ 3. ПЛАТА ЗА ЗЕМЛІ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ

Стаття 7. Ставки земельного податку з земель, грошову оцінку яких встановлено, встановлюються у розмірі одного відсотка від їх грошової оцінки, за винятком земельних ділянок, зазначених у частинах п'ятій-десятій цієї статті та частині другій статті 6 цього Закону.

Якщо грошову оцінку земельних ділянок не встановлено, середні ставки земельного податку встановлюються у таких розмірах:

Групи населених пунктів з чисельністю населення (тис. чол.)	Середня ставка податку (коп. за 1 кв. метр)	Коефіцієнт, що застосовується у містах Києві, Сімферополі, Севастополі та містах обласного підпорядкування
до 0,2	1,5	
від 0,2 до 1	2,1	
від 1 до 3	2,7	
від 3 до 10	3,0	
від 10 до 20	4,8	
від 20 до 50	7,5	1,2
від 50 до 100	9,0	1,4
від 100 до 250	10,5	1,6
від 250 до 500	12,0	2,0
від 500 до 1000	15,0	2,5
від 1000 і більше	21,0	3,0

У населених пунктах, віднесених Кабінетом Міністрів України до курортних, до ставок земельного податку, встановлених у частині другій цієї статті, застосовуються коефіцієнти:

на Південному узбережжі Автономної Республіки Крим — 3,0;

на Південно-східному узбережжі Автономної Республіки Крим —2,5;

на Західному узбережжі Автономної Республіки Крим — 2,2;

на Чорноморському узбережжі Миколаївської, Одеської та Херсонської областей — 2,0;

у гірських та передгірних районах Закарпатської, Львівської, Івано-Франківської та Чернівецької областей — 2,3, крім населених пунктів, які Законом України «Про статус гірських населених пунктів України» віднесені до категорії гірських;

на узбережжі Азовського моря та в інших курортних місцевостях — 1,5.

Ставки земельного податку по земельних ділянках (за винятком сільськогосподарських угідь) диференціюють та затверджують відповідні сільські, селищні, міські Ради, виходячи із середніх ставок податку, функціонального використання та місцезнаходження земельної ділянки, але не вище ніж у два рази від середніх ставок податку з урахуванням коефіцієнтів, що встановлені в частинах другій і третій цієї статті.

Податок за земельні ділянки, зайняті житловим фондом, кооперативними автостоянками для зберігання особистих транспортних засобів громадян, гаражно-будівельними, дачно-будівельними кооперативами, індивідуальними гаражами і дачами громадян, а також за земельні ділянки, надані для потреб сільськогосподарського виробництва, водного та лісового господарства, які зайняті виробничими, культурно-побутовими та господарськими будівлями і спорудами, справляється у розмірі 3 відсотків суми земельного податку, обчисленого відповідно до частин першої та другої цієї статті.

Податок за земельні ділянки, надані для потреб лісового господарства, за винятком ділянок, зайнятих виробничими, культурно-побутовими, жилими будинками та господарськими будівлями і спорудами, справляється як складова плати за використання лісових ресурсів, що визначається лісовим законодавством.

Податок за земельні ділянки на територіях та об'єктах природоохоронного, оздоровчого та рекреаційного призначення, зайняті виробничими, культурно-побутовими, господарськими будівлями і спорудами, що не пов'язані з функціональним призначенням цих об'єктів, справляється у п'ятикратному розмірі відповідного земельного податку, встановленого частинами другою та п'ятою цієї статті.

При визначенні розміру податку за земельні ділянки, зайняті виробничими, культурно-побутовими, господарськими будівлями і спорудами, розташованими на територіях та об'єктах історико-культурного призначення, що не пов'язані з функціональним призначенням цих об'єктів, застосовуються такі коефіцієнти до відповідного земельного податку, встановленого частинами другою та п'ятою цієї статті:

міжнародного значення — 7,5;

загальнодержавного значення — 3,75;

місцевого значення — 1,5.

Податок за частину площ земельних ділянок, наданих підприємствам, установам і організаціям (за винятком сільськогосподарських угідь), що перевищують норми відведення, справляється у п'ятикратному розмірі.

Податок за земельні ділянки, надані для Збройних Сил України та інших військових формувань, створених відповідно до законодавства України, залізниць, гірничодобувних підприємств, а також за водойми, надані для виробництва рибної продукції, справляється у розмірі 25 відсотків суми земельного податку, обчисленого відповідно до частин першої та другої цієї статті.

Розділ 4. ПЛАТА ЗА ЗЕМЛІ ПРОМИСЛОВОСТІ, ТРАНСПОРТУ, ЗВ'ЯЗКУ, ОБОРОНИ ТА ІНШОГО ПРИЗНАЧЕННЯ, А ТАКОЖ ЗА ЗЕМЛІ ПРИРОДООХОРОННОГО, ОЗДОРОВЧОГО, РЕКРЕАЦІЙНОГО, ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ТА ЗА ЗЕМЛІ ЛІСОВОГО І ВОДНОГО ФОНДІВ (ЗА МЕЖАМИ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ)

Стаття 8. Податок за земельні ділянки, надані для підприємств промисловості, транспорту, зв'язку та іншого призначення, за винятком земельних ділянок, зазначених у частині другій та третій цієї статті і частині другій статті 6 цього Закону, справляється з розрахунку 5 відсотків від грошової оцінки одиниці площі ріллі по області.

Податок за земельні ділянки, надані для залізничного транспорту, Збройних Сил України та інших військових формувань, створених відповідно до законодавства України, справляється у розмірі 0,02 відсотка від грошової оцінки одиниці площі ріллі по області, крім земель військових сільськогосподарських підприємств, з яких земельний податок справляється згідно із статтею 6 цього Закону.

У разі використання залізничним транспортом, Збройними Силами України та іншими військовими формуваннями, створеними відповідно до законодавства України, земель не за цільовим призначенням, податок справляється у розмірах, встановлених частиною першою цієї статті.

Стаття 9. Податок за земельні ділянки, надані в тимчасове користування на землях природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення, за винятком земельних ділянок, зазначених у частині другій статті 6 цього Закону, справляється у розмірі 50 відсотків від грошової оцінки одиниці площі ріллі по області.

Стаття 10. Податок за земельні ділянки, надані на землях лісового фонду, за винятком земель, зазначених у частині другій статті 6 цього Закону та частині другій цієї статті, справляється як складова плати

(Закінчення на 6-й стор.).

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про порядок введення в дію Закону України «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про плату за землю»

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Ввести в дію Закон України «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про плату за землю» з 1 січня 1997 року.

2. Кабінету Міністрів України разом з постійною Комісією Верховної Ради України з питань агропромислового комплексу, земельних ресурсів та соціального розвитку села до 1 січня 1997 року підготувати і подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції про приведення законодавчих актів України у відповідність з Законом України «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про плату за землю».

3. Кабінету Міністрів України:

провести до 1 січня 1999 року грошову оцінку земель населених пунктів;

у шестимісячний строк розробити і затвердити Методику грошової оцінки земель несільськогосподарського призначення (крім земель населених пунктів) і забезпечити до 1 січня 1999 року проведення оцінки вказаних земель; зебезпечити щорічну індексацію грошової оцінки земель та доводити її до відома власників земельних ділянок та землекористувачів;

до 1 грудня 1996 року привести свої рішення у відповідність з цим Законом, а також зебезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади України їх нормативних актів, що суперечать зазначеному Закону.

***Голова Верховної Ради України* О. МОРОЗ.**

м. Київ,
19 вересня 1996 року.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про плату за землю»

(Початок на 5-й стор.).

за використання лісових ресурсів, що визначається лісовим законодавством.

Податок за земельні ділянки, що входять до складу земель лісового фонду і зайняті виробничими, культурно-побутовими, жилими будинками та господарськими будівлями і спорудами, справляється у розмірі 0,3 відсотка від грошової оцінки одиниці площі ріллі по області.

Стаття 11. Податок за земельні ділянки, надані на землях водного фонду, за винятком земельних ділянок, зазначених у частині другій статті 6 цього Закону, справляється у розмірі 0,3 відсотка від грошової оцінки одиниці площі ріллі по області.

Розділ 5. ПІЛЬГИ ЩОДО ПЛАТИ ЗА ЗЕМЛЮ

Стаття 12. Від земельного податку звільняються:

1) заповідники, в тому числі історико-культурні, національні природні парки, заказники (крім мисливських), регіональні ландшафтні парки, ботанічні сади, дендрологічні і зоологічні парки, пам'ятки природи, заповідні урочища та парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва;

2) вітчизняні дослідні господарства науково-дослідних установ і навчальних закладів сільськогосподарського профілю та професійно-технічних училищ;

3) органи державної влади та органи місцевого самоврядування, органи прокуратури, заклади, установи та організації, які повністю утримуються за рахунок бюджету (за винятком Збройних Сил України та інших військових формувань, створених відповідно до законодавства України), спеціалізовані санаторії України для реабілітації хворих згідно із списком, затвердженим Міністерством охорони здоров'я України, дитячі санаторно-курортні та оздоровчі заклади України, підприємства, об'єднання та організації товариств сліпих і глухих України, громадські організації інвалідів України та їх об'єднання;

4) вітчизняні заклади культури, науки, освіти, охорони здоров'я, соціального забезпечення, фізичної культури та спорту, спортивні споруди, що використовуються ними за цільовим призначенням;

5) зареєстровані релігійні та благодійні організації, що не займаються підприємницькою діяльністю.

Не справляється плата за сільськогосподарські угіддя зон радіоактивно забруднених територій, визначених статтею 2 Закону України «Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи» (зон відчуження, безумовного (обов'язкового) відселення, гарантованого добровільного відселення і посиленого радіоекологічного контролю), і хімічно забруднених сільськогосподарських угідь, на які запроваджено обмеження щодо ведення сільського господарства, за землі, що перебувають у тимчасовій консервації або у стадії сільськогосподарського освоєння; за землі державних сортовипробувальних станцій і сортодільниць, які використовуються для випробування сортів сільськогосподарських культур; за землі дорожнього господарства автомобільних доріг загального користування; за земельні ділянки державних, колективних і фермерських господарств, які зайняті молодими садами, ягідниками та виноградниками до вступу їх у пору плодоношення, а також гібридними насадженнями, генофондовими колекціями та розсадниками багаторічних плодових насаджень; за землі кладовищ; за земельні ділянки, в межах граничних норм, встановлених Земельним кодексом України, інвалідів I і II груп, громадян, які виховують трьох і більше дітей, та громадян, члени сімей яких проходять строкову військову службу, пенсіонерів, а також інших осіб, які користуються пільгами відповідно до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», громадян, яким у встановленому порядку видано посвідчення про те, що вони постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Верховна Рада Автономної Республіки Крим, обласні, міські, селищні та сільські Ради можуть встановлювати пільги щодо плати за землю: часткове звільнення на певний строк, зменшення суми земельного податку лише за рахунок коштів, що зараховуються на спеціальні бюджетні рахунки відповідних бюджетів.

Якщо право на пільгу у платника виникає протягом року, то він звільняється від сплати податку, починаючи з місяця, наступного за місяцем, в якому виникло це право. У разі втрати права на пільгу протягом року податок сплачується, починаючи з місяця, наступного за місяцем, в якому втрачено це право.

Якщо підприємства, установи та організації, що користуються пільгами щодо земельного податку, мають у підпорядкуванні госпрозрахункові підприємства або здають в тимчасове користування (оренду) земельні ділянки, окремі будівлі або їх частини, податок за земельні ділянки, зайняті цими госпрозрахунковими підприємствами або будівлями (їх частинами), переданими в тимчасове користування, сплачується у встановлених розмірах на загальних підставах.

Розділ 6. ОБЧИСЛЕННЯ І СТРОКИ СПЛАТИ ЗЕМЕЛЬНОГО ПОДАТКУ, ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ВІД ПЛАТИ ЗА ЗЕМЛЮ

Стаття 13. Підставою для нарахування земельного податку є дані державного земельного кадастру.

Стаття 14. Юридичні особи самостійно обчислюють суму земельного податку в порядку, визначеному цим Законом за формою, встановленою Головною державною податковою інспекцією України, щороку за станом на 1 січня і до 1 лютого подають дані відповідній державній податковій інспекції.

По нововідведених земельних ділянках розрахунки розмірів податку подаються юридичними особами протягом місяця з дня виникнення права власності або користування земельною ділянкою.

Нарахування земельного податку громадянам проводиться державними податковими інспекціями, які видають платникові до 15 липня поточного року платіжне повідомлення про сплату податку.

За земельну ділянку, на якій розташована будівля, що перебуває у користуванні кількох юридичних осіб або громадян, земельний податок нараховується кожному з них пропорційно тій частині площі будівлі, що знаходиться в їх користуванні.

За земельну ділянку, на якій розташована будівля, що перебуває у спільній власності кількох юридичних осіб або громадян, земельний податок нараховується кожному з них пропорційно їх частці у власності на будівлю.

Стаття 15. Власники землі та землекористувачі сплачують земельний податок з дня виникнення права власності або права користування земельною ділянкою.

У разі припинення права власності або права користування земельною ділянкою податок сплачується за фактичний період перебування землі у власності або користуванні у поточному році.

Стаття 16. Облік платників (товаровиробників сільськогосподарської продукції та громадян) і нарахування земельного податку проводиться щорічно за станом на 1 травня, інших суб'єктів-платників податку за станом на 1 лютого.

Стаття 17. Земельний податок сплачується рівними частками власниками землі і землекористувачами — виробниками товарної сільськогосподарської і рибної продукції та громадянами до 15 серпня і 15 листопада, а всіма іншими платниками щоквартально до 15 числа наступного за звітним кварталом місяця.

Надміру сплачені суми податку підлягають поверненню платнику за його письмовою заявою або за його бажанням зараховуються до сплати податку за наступний рік.

Стаття 18. Платники, яких своєчасно не було залучено до сплати земельного податку, сплачують податок не більш як за два попередні роки.

Перегляд неправильно нарахованого податку, стягнення або повернення його платнику допускаються не більш як за два попередні роки.

Стаття 19. Розмір, умови і строки внесення орендної плати за землю встановлюються за угодою сторін у договорі оренди між орендодавцем (власником) і орендарем.

Стаття 20. Платежі за землю зараховуються на спеціальні бюджетні рахунки бюджетів сільської, селищної, міської Ради, на території яких знаходяться земельні ділянки.

Стаття 21. Для централізованого виконання робіт, передбачених статтею 22 цього Закону, 30 відсотків коштів від земельного податку, що надійшли на спеціальні бюджетні рахунки місцевих бюджетів, зазначених у статті 20 цього Закону, централізуються на спеціальному бюджетному рахунку Державного комітету України по земельних ресурсах, 10 відсотків — на спеціальних бюджетних рахунках Автономної Республіки Крим і областей.

Верховна Рада Автономної Республіки Крим і обласні Ради у межах зазначених відрахувань можуть установлювати нормативи централізації коштів від земельного податку на спеціальних бюджетних рахунках районів і міст, у підпорядкуванні яких знаходиться район.

Міські Ради з районним поділом можуть встановлювати нормативи централізації коштів від земельного податку на спеціальних бюджетних рахунках районів міста.

Стаття 22. Кошти від плати за землю, що надходять на спеціальні бюджетні рахунки місцевих бюджетів, зазначених у статті 20 цього Закону, використовуються виключно для таких цілей:

фінансування заходів щодо раціонального використання та охорони земель, підвищення родючості грунтів;

ведення державного земельного кадастру, землеустрою, моніторингу земель;

створення земельного інноваційного фонду;

відшкодування витрат власників землі і землекористувачів, пов'язаних з господарюванням на землях гіршої якості;

економічного стимулювання власників землі і землекористувачів за поліпшення якості земель, підвищення родючості грунтів і продуктивності земель лісового фонду;

надання пільгових кредитів, часткового погашення позичок та компенсації втрат доходів власників землі та землекористувачів внаслідок тимчасової консервації земель, порушених не з їх вини;

проведення земельної реформи, а також для земельно-господарського устрою, розробки містобудівної документації і розвитку інфраструктури населених пунктів.

Кошти від земельного податку, що централізуються, спрямовуються на розробку і виконання державних програм щодо раціонального використання земель, підвищення родючості грунтів, на відшкодування витрат власників землі і землекористувачів, пов'язаних із господарюванням на землях гіршої якості, охорону земельних ресурсів у комплексі з іншими природоохоронними заходами, розвиток загальнодержавної та регіональної інфраструктури, ведення державного земельного кадастру, землеустрою, моніторингу земель, а також проведення земельної реформи.

За нецільове використання коштів, що надходять від земельного податку у відповідний бюджет, фінансовими органами нараховується штраф в розмірі 100 відсотків використаних сум, які надходять до Державного бюджету України на цілі, зазначені в частині першій цієї статті.

Розділ 7. ГРОШОВА ОЦІНКА ЗЕМЛІ

Стаття 23. Грошова оцінка земельної ділянки проводиться Державним комітетом України по земельних ресурсах за методикою, затвердженою Кабінетом Міністрів України.

Стаття 24. Грошова оцінка землі застосовується для економічного регулювання земельних відносин при укладанні цивільно-правових угод, передбачених законодавством України.

Розділ 8. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПЛАТНИКІВ І КОНТРОЛЬ ЗА ДОДЕРЖАННЯМ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ПЛАТУ ЗА ЗЕМЛЮ»

Стаття 25. За несвоєчасну сплату земельного податку (стаття 17 цього Закону) справляється пеня у розмірі 0,3 відсотка суми недоїмки за кожний день прострочення.

Розмір пені за несвоєчасне внесення орендної плати передбачається у договорі оренди, проте він не може перевищувати ставки пені за несвоєчасну сплату земельного податку.

Стаття 26. За порушення Закону України «Про плату за землю» платники несуть відповідальність, передбачену Земельним кодексом України та відповідно до Закону України «Про державну податкову службу в Україні».

Посадові особи, винні в порушенні вимог цього Закону, несуть відповідальність, передбачену чинним законодавством.

Стаття 27. Контроль за правильністю обчислення і справляння земельного податку здійснюється державними податковими інспекціями.

Розділ 9. ПОРЯДОК ВИРІШЕННЯ СПОРІВ

Стаття 28. Спори, що виникають з питань застосування положень, передбачених цим Законом, вирішуються в судовому порядку.

Розділ 10. МІЖНАРОДНІ ДОГОВОРИ

Стаття 29. Якщо міжнародним договором України встановлені інші правила, ніж ті, що визначені цим Законом, то застосовуються правила міжнародного договору».

Президент України Л. КУЧМА.

м. Київ, 19 вересня 1996 року.

Більше заробляти не вміємо. Менше будемо витрачати

Роздуми над програмою уряду та проектом бюджету-97

У ВЕРХОВНІЙ РАДІ розглядається проект держбюджету та програма діяльності Кабінету міністрів на 1997 рік. Дуже добре, що проект бюджету й програма уряду взаємно обумовлюють одне одне і їх треба розглядати паралельно, а ухвалювати одночасно. Але наскільки документи погоджені між собою? Адже якщо погодження не буде, то з цілковитою певністю беруся стверджувати: один із документів виявиться мертвонародженим.

Цифри промовляють про одне, життя — про інше

Можна лише вітати, що в програмі уряду особливу увагу приділено відродженню вітчизняного виробництва, структурним перетворенням, розв'язанню проблем енергозабезпечення, стабілізації в аграрному секторі, нарощуванню експортного потенціалу.

Але всі ці серйозні й дуже потрібні заходи будуть черговою «пустушкою», якщо не буде забезпечено об'єктивних умов для їхнього здійснення. Хочемо ми того чи ні, але є дві групи таких об'єктивних умов: внутрішні та зовнішні.

Перші пов'язані або із збільшенням валового внутрішнього продукту, або із збільшенням обсягу останнього так званих «чистих нагромаджень». Зовнішні умови, природно, пов'язані із залученням іноземних інвестицій. Відповідь на запитання, чи закладено ці об'єктивні умови в економічне життя наступного року, може дати один-єдиний документ —проект бюджету на 1997 рік. У ньому збільшення валового внутрішнього продукту планово вкрай недостатньо. Мається на увазі фактичне, а не формальне планування збільшення цього показника.

Формально його плановано збільшити на 26%. Однак, ураховуючи досвід останніх років, коли в окремі роки темпи падіння цього показника становили 17% і навіть 23%. Нарешті, враховуючи, що лише за перше півріччя поточного року його обсяг зменшився майже на 8,7%, важко повірити в реалістичність прогнозованого зростання ВВП у 1997 році. Чому? Існує інерція накопичення негативних явищ в економіці, які нагромаджуються протягом багатьох років, і подолати яку вмить нікому ще не вдавалося.

Гадаю, що обсяг ВВП у наступному році утримається на рівні поточного року (в кращому разі збільшиться на 1,5—2%). Але якщо це так, то треба визнати, що здійснити заплановані структурні перетворення за рахунок приросту обсягів ВВП просто неможливо.

Щоправда, забезпечити незначний приріст обсягу ВВП можна за рахунок поліпшення структури його використання. Це досить могутній чинник створення додаткових можливостей для проведення структурних та стабілізаційних заходів. Боюся, що й тут резерви вкрай незначні.

Насправді, 1997 року передбачається зменшити перерозподіл ВВП через зведений бюджет до 42,4%. В 1996 році цей показник планування на рівні 46%.

Що таке скорочення рівня перерозподілу ВВП через бюджет на 3,69%? Багато чи мало?

Дуже мало, оскільки в Україні частка «казенних» видатків в обсязі ВВП — одна з найвищих у світі.

І якщо виходити із запланованого рівня скорочення перерозподілу ВВП через бюджет на наступний рік, можна з цілковитою певністю говорити про приблизно такий самий податковий прес, як і в минулі роки (скільки б не казали про можливе його послаблення в 1997 році); про всі ті самі нескінченні субсидії, дотації, субвенції і т. ін., які «безжально», а головне непродуктивно поглинають «склеротичні» галузі та виробництва; про реформування системи виділення держбюджетних засобів на управління, армію і т. ін.

Неминучість структури використання ВВП (або ж украй незначні позитивні зрушення) означає і неможливість реального використання цього чинника для структурних і стабілізаційних перетворень. До речі, якби за такого високого рівня перерозподілу ВВП через бюджет, ми мали б у се-таки справу з реальними структурно стабілізаційними заходами в минулі роки, я не став би стверджувати так категорично. Але ж перманентно високий рівень перерозподілу ВВП поки що нічого не дав у плані таких заходів. Судячи з усього, ситуація залишиться незмінна й наступного року.

А тепер про «чисті нагромадження». У проекті бюджету-97 передбачено використання як державні капіталовкладення суми в 1,55 млрд. грн. Зіставимо цю суму з двома величинами, загальною сумою видатків у проекті держбюджету-97 з розміром очікуваного ВВП у 1997 р. Ці показники становлять відповідно 38,76 млрд. грн. та 106,6 млрд. грн. Частка запланованих «чистих нагромаджень» у видатках держбюджету й обсягові ВВП становить відповідно 4% й 1,5%.

А закваски — й немає

Цікавих висновків доходиш, аналізуючи ці цифри. По-перше, вони нижчі (!), ніж аналогічні показники, які було заплановано на 1996 р. і які становили відповідно 5% та 1,9%.

За такого ставлення до ролі і значення «чистих нагромаджень» (чистих капіталовкладень) немає сенсу навіть і згадувати про структурні перетворення і нарощування виробництва. А поготів видавати вказані моменти за визначальні у нинішній економічній політиці. Хіба що заплющити очі на той факт, що протягом 1991—1996 рр. загальний обсяг капіталовкладень зменшився на 75—78%, і на цьому сумному тлі взагалі не треба брати всерйоз якісь «чисті нагромадження» (хоча саме останні є реальною «дріжджовою закваскою» для планованих структурних і стабілізаційних перетворень).

По-друге, сам по собі обсяг цієї «дріжджової закваски» надзвичайно малий для будь-яких, хоч скільки-небудь позитивних зрушень в обсязі й структурі ВВП у наступному році. Щоб такі зрушення все-таки з'явилися, «критична маса» планованих чистих капіталовкладень у витратній частині держбюджету і в обсязі ВВП має бути збільшена принаймні у 2,7—3,2 раза.

А якщо залишитися на позиціях розробників проекту бюджету-97, то про якийсь позитивний вплив чистих капіталовкладень на планову структурну перебудову і стабілізацію виробництва годі й говорити.

Щоправда, залишаються ще потенційні іноземні інвестиції. Про них чимало сказано у різних місцях програми уряду. Більше того, названо конкретних іноземних учасників на окремих виробничих об'єктах з указанням сум іноземних кредитів і обсягів фінансування.

Усе це добре. Та ось і в проекті бюджету-97 бачу положення, згідно з яким пропоновано у 1997 році призупинити дію п'яти пунктів розділу 4 Державної програми залучення іноземних інвестицій в Україні, затвердженої законом України від 17 грудня 1993 року, зокрема надання пільг інвестиційним проектам у пріоритетних сферах.

Виходить, права рука не знає, що чинить ліва. Не можна, справді, намагатися залучити іноземні інвестиції (при просто-таки мізерному їх обсязі на сьогодні), призупиняючи при цьому надання пільг інвестиційним проектам. Та до того ж іще у пріоритетні (!) сфери економіки! Та річ не тільки і, либонь, не стільки в цьому. Найголовніше, не забезпечуються реальні практичні заходи для залучення іноземних інвестицій. Тому їхній обсяг залишиться такий самий мізерний, як і в усі попередні роки, і не відіграє жодної принципової ролі у структурній перебудові та стабілізації виробництва.

Я не випадково стільки уваги приділив реальним можливостям відродження вітчизняного виробництва, проголошеного пріоритетним напрямом діяльності уряду в наступному році. Ці можливості просто не закладено у проекті бюджету-97, тому про якісь серйозні наміри щодо структурних перетворень, стабілізації й нарощування виробництва говорити не доводиться.

Напрям головного удару — рівень життя

На жаль, належного узгодження немає і в інших місцях програми уряду і проекту бюджету-97. Взяти хоча б соціальну сферу.

Поставимо питання: на що врешті-решт має бути спрямовано економічну реформу, відправні й головні пункти того, що ми називаємо відродженням вітчизняного виробництва?

Як на мене, на розв'язання таких соціальних проблем:

а) зупинення падіння життєвого рівня населення і різкого соціального диференціювання (за рахунок наповнення національного ринку дешевими вітчизняними товарами; зростання загального товарообороту і якісного поліпшення його структури; збільшення реальної зарплати);

б) істотне підвищення рівня зайнятості населення, зниження безробіття;

в) формування матеріального і фінансового потенціалу для істотного поліпшення умов праці й побуту, зростання грошових нагромаджень населення — всього того, що скрізь у світі називають «якістю життя»;

г) створення гнучкої та ефективно діючої системи соціального захисту населення, і особливо його найменш захищених верств.

Я чудово розумію, що розв'язати всі ці надзвичайно складні проблеми протягом одного-двох років ніяк не можна. Але вектор техніко-економічних перетворень повинен мати, зрештою, єдину спрямованість —соціальну.

І коли з цих позицій звернутися й до проекту бюджету-97, й до програми уряду, то з жодної з названих вище позицій, що фіксують принципові соціальні наслідки планованих техніко-економічних перетворень, ми не побачимо відповідного фінансового забезпечення.

Висновок один: розробники аналізованих документів не вірять у реальність структурно-стабілізаційних перетворень (ними самими й запланованих), через що соціальний ефект від цих заходів навіть не прогнозується.

Либонь, тому завдано «вирішального» удару практично з усіх напрямів соціального захисту населення, життєвого рівня загалом.

Так, звичайно, простіше, якщо виходити з хибного принципу: «не вміємо більше заробляти, отже, менше витрачатимемо». Тоді навіщо всі ці багатосторінкові просторікування у програмі уряду про відродження вітчизняного виробництва? Чи то, як кажуть у народі, «балачки на користь бідних», розраховані на вельми віддалену перспективу? Але жити треба й сьогодні, й завтра, і навіть післязавтра.

Бідні стануть ще біднішi?

У проекті бюджету-97 бідних «не забуто» — вони, судячи з усього, стануть іще біднішi. Так, у 1997 році передбачено призупинити чинність ряду пільг «чорнобильцям» і молоді. І це при тому, що на розвиток фізичної культури і всі молодіжні заходи заплановано виділити 76,5 млн. грн.

Нема коштів, скажете? Зіставмо цю величину з 2,65 млрд. грн., що їх заплановано витратити на часткове погашення зовнішнього боргу, або з 650 млн. грн., спрямованими на погашення внутрішнього боргу.

Кажуть і доводять, що немає коштів. Кошти є, бракує вміння правильно розпорядитися ними. Скільки вже було сказано про потребу жити власним, а не чужим розумом. Та знову з упертістю, гідною кращого застосування, ми дедалі глибше загрузаємо у драговині малоефективних, але кабальних іноземних кредитів. Добре, коли б ішлося про цільові й прямі інвестиції, спрямовувані безпосередньо на виробництво. Та ж їх і повертати простіше, бо частину прибутків від такого роду кредитів реінвестують знову ж таки у національну економіку, ще більш пожвавлюючи вітчизняне виробництво. А за рахунок яких коштів повертати зовнішній борг, який у 2000 році сягне позначки 34 млрд. доларів?

Чи за рахунок коштів на утримання будинків-інтернатів та інших закладів соціального забезпечення? Що ж, тут «економія» помітна. Якщо 1996 року ця стаття витрат передбачала 66 млн. грн. (6,66 трлн. крб.), то в 1997 році її заплановано «урізати» до 46,1 млн. грн. Далі, як то кажуть, нікуди.

Обачливіше треба поводитися і з внутрішнім державним боргом. Не випадково у всіх без винятку розвинутих країнах вкрай негативно й болісно ставляться до його зростання, бо це додаткове потужне навантаження на держбюджет, яке істотно ускладнює реалізацію соціальних програм (особливо коли це зростання має, як у нас, неконтрольований характер). Та це, на жаль, не для наших розробників бюджету, бо величину внутрішнього державного боргу в нас у державі просто нікому не відомо.

Загалом логіка вишукування додаткових коштів у нас дивовижна: дедалі більше загрузаючи в зовнішніх і внутрішніх боргах, які істотно не змінюють ситуацію на краще, ми вперто розорюємо пересічного громадянина, який у всьому світі є масовим інвестором і забезпечує переважну частину загального обсягу капіталовкладень у розвинутих країнах. Та й про якого масового інвестора може бути мова, якщо сьогодні лише 3—4% громадян можна вважати забезпеченими, а принаймні 25% населення країни елементарно не можуть прохарчуватися, не думаючи взагалі про можливість нормально одягтися?

То куди ж іще урізати витрати на соціальні потреби? Тим часом програма уряду рясніє висловлюваннями: «скоротити поточні державні витрати», «впорядкувати наявні пільги населенню» тощо.

А себе влада не забуває: 345 млн. грн. заплановано витратити наступного року лише на утримання органів виконавчої влади. Зіставте цю величину з 401 млн. грн., які заплановано витратити на утримання всієї культурної сфери країни. Та вже зовсім сміховинними на тлі витрат на утримання владних структур здаються суми, асигновані на проведення таких надзвичайно важливих соціально-економічних заходів, як здійснення земельної реформи (6,1 млн. грн.) або підтримання фермерських господарств (10 млн. грн.).

Або порівняйте такі цифри, «закладені» у проекті бюджету-97: на зовнішньополітичну діяльність плановано витратити 494,4 млн. грн., резервний фонд Кабінету міністрів становитиме 400 млн. грн., а на всю медицину країни планують витратити тільки 646 млн. грн., соціальний захист інвалідів «оцінено» у 220 млн. грн. Інакше кажучи, сума перших двох статей (хоча вона все-таки більша) десь близька до суми двох останніх статей. Начебто «баланс». Та надто велика соціальна відмінність, різна соціальна вагомість наведених цифр. То чому б не заощадити на зовнішньополітичній діяльності і резервних потребах уряду на користь соціально найбільш знедолених верств населення?

Загалом, зіставляючи проекти бюджету-96 і бюджету-97, я переконався, що їх розробники (а вони ті самі) нічого не навчилися за минулий рік. Знову ті самі прорахунки. Таке враження, що єдиним інструментом, який було використано під час їх розроблення, був... копіювальний папір.

А щоб ліквідувати цей «інструмент», треба сказати правду. Правду про те, що головна причина наших економічних і соціальних негараздів не у важкій спадщині минулого, а у власних прорахунках і помилках у питаннях стратегії й тактики соціально-економічного реформування. Та це окрема розмова.

Валентин СИМОНЕНКО,
народний депутат України.

Газета «Экономика и жизнь»: компетентність та інформованість

Щотижневик «Экономика и жизнь» — лідер ділової преси Росії та СНД, флагман видавничого дому «Экономическая газета», який представлено десятками ділових газет і журналів, науково-дослідних та видавничих підприємств, інформаційних агентств та регіональних центрів, що охоплюють величезний економічний простір. Загальний тираж щотижневика «Экономика и жизнь» разом із галузевими та регіональними додатками перевищує мільйон примірників. Співпрацюючи з «Экономикой и жизнью», ви виходите на прямі контакти з діловими колами Росії, СНД і ще з 55 країнами світу, де передплачують нашу газету.

Газета «Экономика и жизнь» — найстаріше російське ділове видання, разовий тираж якого в 2,5 раза перевищує тиражі центральних ділових видань країни разом узятих.

«Экономика и жизнь» — найгрунтовніша російська ділова газета. В інформаціях, статтях, коментарях вона охоплює абсолютно всі інтереси і сфери економічної діяльності:

* господарче законодавство
* податки в усіх сферах підприємництва
* банки, цінні папери, товарні ринки
* страхування, інвестиції, митниця
* нерухомість, земля
* високі технології, зовнішня торгівля
* проблеми регіонів, благодійність
* реформи та гілки влади.

Якщо ви хочете вийти на ринки Росії, країн СНД та далекого зарубіжжя — передплачуйте «Экономику и жизнь»!

Передплатити щотижневик «Экономика и жизнь» можна в усіх пунктах передплати в Україні до 23 листопада 1996 року.

Передплатна ціна на перше півріччя 1997 року:

— для індивідуальних передплатників (індекс 50180) —54,6 гривні;

— для підприємств і організацій (індекс 32089) —111,6 гривні.

(Каталог періодичних видань Росії і країн СНД на перше півріччя 1997 р., стор. 13.)

Після 20 листопада 1996 року газету «Экономика и жизнь» можна передплатити у відділеннях зв'язку України на будь-який період, починаючи з лютого 1997 року.

Наше представництво в Україні: тел.факс (044) 290-91-47.

Ускладнення можливі. Але чи потрібні?

Шоста сесія набирає робочих «обертів». Зрозуміло, її законотворчий доробок залежатиме від того насамперед, який буде внесок кожної з постійних комісій. Одна з провідних — Комісія з питань державного будівництва, діяльності рад і самоврядування. Що з напрацьованого ви запропонуєте для розгляду депутатському загалові? З цього запитання до голови комісії О. Стешенка і розпочав розмову наш парламентський оглядач.

— Нинішня сесія — дуже відповідальна. Вже тому, що мають бути введені у дію більшість статей нової Конституції. Роботи багато. Нагадаю, що для введення в дію усієї Конституції необхідно буде прийняти понад 50 законів та законодавчих актів. З них сім, я вважаю,—першочергові, невідкладні. І всі вони пов'язані з діяльністю саме нашої комісії.

Перший за своїм доленосним значенням — закон про місцеве самоврядування у країні. До нього Верховна Рада вже не раз «підходила», але щоразу ставало щось на заваді. Сьогодні готовність його —стовідсоткова.

— Це — новий закон чи дещо «перелицьований» з нині чинних?

— Однозначно — новий. Хоч де в чому і грунтується на основі прийнятого ще в 1992 році Закону «Про місцеві Ради, місцеве і регіональне самоврядування». А тепер йдеться насамперед про місцеве самоврядування, про ті повноправні представницькі органи влади на відповідній території, що мають керуватися у своїй роботі лише положеннями нової Конституції та цим Законом. І ніякими іншими актами!

Разом з цим Законом або ж услід за ним, тобто логічно пов'язаним пакетом, повинні йти інші закони. Насамперед про Кабінет міністрів, максимально узгоджений із Законом про місцеве самоврядування. Далі — законопроект про місцеві державні адміністрації. Це — дуже нагальне питання, особливо якщо врахувати ситуацію в Києві, де багато негараздів через невизначеність щодо існування представницького органу влади. Йдеться про концептуально напрацьований нашою комісією проект закону, введення у дію якого надасть місцевим органам самоврядування всіх класичних функцій. Вони будуть притаманні й Київській міській раді. Але, як столична рада, вона матиме свою специфіку, свої особливі повноваження.

Далі — закон про статус міста Севастополя. Важливість його, виходячи з тієї конфронтаційної ситуації, що склалася у зв'язку з питанням про поділ Чорноморського флоту, не викликає сумнівів.

Наступні два законодавчі акти — про державні нагороди та державні символи. Стаття двадцята нової Конституції зобов'язує нас чітко й конкретно визначитися з цих далеко не простих питань.

— Отже, сім законодавчих актів — за своїм значенням справді «най-най». А в якій стадії готовності до розгляду на сесії вони сьогодні?

— Усі їх напрацьовано, як мовиться, не з «чистого аркуша». За ними — два роки наполегливої роботи нашої комісії. Тож готовність — як до процедури розгляду в другому читанні...

— Шоста сесія, напевне, і не раз, як це було досі, «виходитиме з берегів» через протистояння сил, що представляють різні політичні спектри. Які, на вашу думку, ті питання, де можна чекати зіткнення різних позицій?

— Я завжди обережно ставлюся до прогнозів, але зараз спробую...

Щоб мати змогу динамічно рухатися вперед, відроджуючи і розвиваючи нашу економіку, треба діяти «командою», об'єднаною спільною метою. Як-от на футбольному полі, де є лівий і правий крайні, а також центр наступу, але вони усі грають н[...] ні ворота — ворота суперн[...] Для нас сьогодні головний [...] перник» — криза в еконо[...] страшна своїми наслідками. [...] боротьби з нею і її подолан[...] конче необхідні об'єднані зус[...] насправді патріотичних сил У[...] їни. Причому, патріотизм слід [...] водити ділом, а не лише слове[...] ми уболіваннями, хоч і висло[...] ними вишуканою державною [...] вою. Навколо економічних пл[...] виходу із кризи, безперечно, [...] никнуть серйозні зіткнення. Б[...] за кожним планом неодмінно [...] ятиме альтернативне: а куди [...] підемо далі?

Без гострої боротьби не р[...] в'язати і такого наболілого [...] тання, як вирішення долі нар[...] них депутатів, котрі досі прим[...] ряються сидіти на двох стільц[...]

Ще гострішим (виходячи [...] прогнозованих наслідків) бачи[...] ся зіткнення різних позицій щ[...] внесення коректив до переж[...] них положень нової Конститу[...] та закріплення конституційн[...] складу Верховної Ради після [...] лучення з неї депутатів-«суміс[...] ків». Нарешті, можливе зіткнен[...] типу «стінка на стінку» під [...] процедури приведення реглам[...] ту, цього внутрішнього «коран[...] Верховної Ради, у відповідні[...] до вимог нової Конституції.

Далі йде блок економічних п[...] тань, пов'язаних із проблем[...] насамперед страшного тягаря д[...] сі неврегульованої податков[...] системи, що кайданами сков[...] всіх суб'єктів господарюванн[...] незалежно від форм власності.

— З перших годин роботи шо[...] тої сесії ряд представників прав[...] центристського спрямування п[...] силено педалювали вимогу щод[...] широкої ротації керівництва Ве[...] ховної Ради. Чи й справді є н[...] гальна у цьому потреба?

— Сьогодні починати таку, [...] дозволу сказати, реструктуриз[...] цію — значить, свідомо йти [...] гостро політизоване, а відтак [...] руйнівне протистояння. За таки[...] умов годі й говорити про реальн[...] прийняття отих 50 законодавчи[...] актів, що є обов'язковою умово[...] введення в дію нової Конституці[...] Я — проти цього категорично!

Вів розмову Іван ДМИТРЕНКО

Конституція — закон для кожного

«Багатоверстатники» і «козирі»

Непідписання, нескладення присяги більш як 60 народними депутатами — це політичний крок чи суто меркантильний? Чи і те, і те одночасно?

Розглянемо варіанти. Якщо це політичний крок, то слід прямо і відверто визнати, що в законодавчому органі України є більш як 60 депутатів, які не вважають за свій обов'язок «усіма своїми діями боронити суверенітет і незалежність України, дбати про благо Вітчизни і добробут українського народу», як записано це у тексті присяги. Той, хто її не склав, ігнорує «Конституцію України та закони України, не має наміру виконувати свої обов'язки в інтересах усіх співвітчизників»? Іншими словами, неприйняття присяги можна вважати своєрідною заявою таких членів парламенту про те, що вони діятимуть проти свого народу... То чи потрібні виборцям такі законодавці? Конституція відповідає на це запитання такою нормою: «Відмова скласти присягу має наслідком втрату депутатського мандата». Здається, все просто і ясно.

Однак серед тих членів парламенту, котрі не склали присягу, є, мабуть, і такі, котрі не бажають, щоб їхні антиукраїнські настрої мали вигляд політичного виклику. А здебільшого «непідписанти» посилаються на те, що в Конституції вказано: «Повноваження народних депутатів починаються з моменту складення присяги», а також на те, що складається вона перед вступом на посаду. Тому логіка їхня «залізна»: обиралися, мовляв, два роки тому, досі виконували свої повноваження, а присягу мають складати депутати вже наступного скликання перед відкриттям першої сесії новообраної Верховної Ради України.

Що ж, можливо, таке тлумачення положень Конституції мало б право на існування і не розцінювалось як політичне або суто меркантильне за кількох умов. По-перше, якби у Верховній Раді не виконали загалом таку норму Конституції, як зачитування найстаршим за віком народним депутатом України, як пам'ятаємо, Ігорем Юхновським, тексту присяги, якби її текст не було скріплено підписами більшості депутатів. А, по-друге, якби нескладення присяги не слугувало ширмою для «багатоверстатників», котрі, не присягнувши на вірність Україні, мають... «козир».

Вони, не склавши присяги, не поспішають розлучатися з депутатським мандатом, продовжують тримати два портфелі — парламентський та на іншій роботі. А мотивують свій «стахановський» порив... Законом України «Про внесення змін і доповнень до Цивільного процесуального кодексу України» від 3 липня 1996 року. Так, ним визначено механізм позбавлення депутатських мандатів у судовому порядку за заявою Голови Верховної Ради. Але в цьому ж законі записано, що він набирає чинності «після прийняття народними депутатами України присяги відповідно до Конституції України». Тож закон цей не писано для тих, хто не склав присягу, розмірковують «багатоверстатники». Дивна логіка, чи не так?

Однак нагадаємо їм закон, за яким взагалі депутати стали депутатами, — виборчий. Його 25-та стаття про реєстрацію кандидатів у депутати свідчить, що рішення про реєстрацію кандидата в депутати приймається за наявності заяви про зобов'язання звільнитися з попереднього місця роботи в разі обрання депутатом. Як відомо, всі нинішні депутати такі заяви писали. Та виконувати не поспішають. Ігноруючи і Конституцію, і закони України, шукаючи зачіпок на кшталт: присягу не складав, значить мою справу до суду Голова Верховної Ради подати не зможе; суд розглядати її також не має права, бо обирався за старою Конституцією; парламент, у якому працюю, не новообраний... А щодо зобов'язання звільнитися з попереднього місця роботи, то обіцяв — не означає женився... А, може, хтось розмірковує й так: поки справа до суду дійде, термін, на який обирався, мине, а, може, Голова парламенту не помітить сидіння на двох стільцях...

Так, зачіпки, меркантильні зачіпки беруть гору... Бо присягу складали 12 липня, вже після ухвалення змін і доповнень до Цивільного процесуального кодексу (3 липня). Був час обміркувати наслідки нескладення присяги.

Політичні дивіденди, нажиті на економічних труднощах, примножуються дивідендами депутатського «даху», тобто недоторканості. Що дуже істотно для декого. Щодо ж зарплати в парламенті, то не оформлені в ньому трудові відносини не дають підстави її одержувати. Отже, відповідальність і віддача на роботі на громадських засадах не є докором сумління...

Якщо ж не цими міркуваннями керувалися «непідписанти», то присяга відкрита для підписання... А заяву на попередньому місці роботи про звільнення у зв'язку з ро[...] ботою в парламенті на постійні[...] основі також написати ще не пі[...] но, не чекаючи, поки Голова пар[...] ламенту зробить наступне поданн[...] до суду про позбавлення депутат[...] ських повноважень.

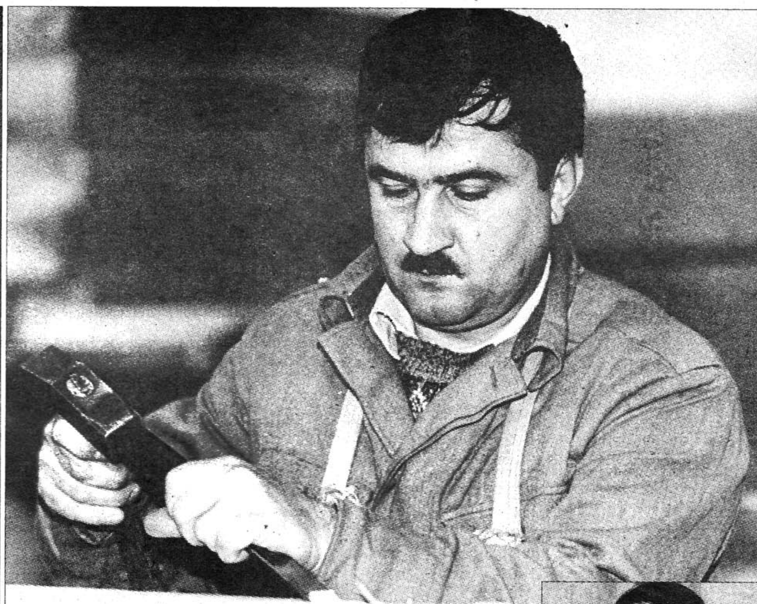
Як показала перша серія таки[...] справ, депутати не поспішають бути законослухняними громадянами — вони просто не з'являються до суду, мабуть, чекають на привод.

А, може, хтось розраховує на те, що рішення загального суду Конституційний Суд визнає як неконституційне? Мабуть, такого не станеться, бо за духом і за буквою Конституції народні депутати України мають здійснювати свої повноваження на постійній основі. Думаю, ховати голову в пісок не варто. Бо кому ж тоді законів дотримуватися, а не шукати козирів, щоб їх обійти?

Утім, тепер у парламенті не всі «непідписанти» суміщують посади, і не всі сумісники є «непідписантами». Тож іде торг: з кого треба починати подавати заяву до суду про припинення повноважень. З тих, хто не склав присягу і тримається за два портфелі, чи з тих, хто склав, але все одно хоче сидіти у двох кріслах, чи з усіма разом попрощатися? При цьому й ті й інші звинувачують Олександра Мороза у вибірковому підході і зведенні політичних рахунків. Натомість було б краще кожному депутатові бути чесним перед самим собою і виборцями.

Світлана ПИСАРЕНКО.

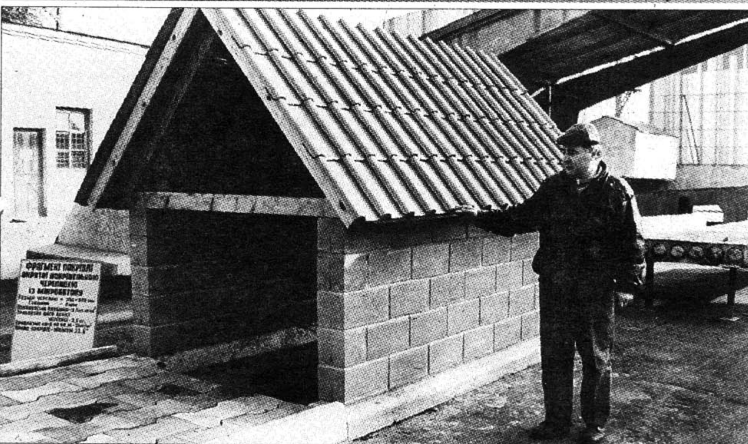

Віталій СУДДЯ; Сергій КОВАЛЬЧУК (фото)

Як у Рокитному черепицю б'ють

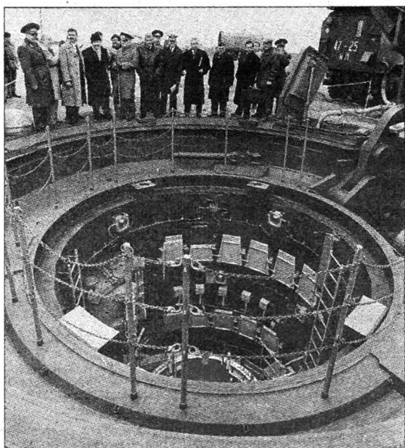

Галина Тутутченко, котра зі своїми напарницями її й б'є щодня, десь у глибині душі підозрює, що у Гвінеї цей процес називають по-своєму. По-африканськи. Скажімо, щось на зразок: черепицю фульбують чи малинкують... До чого тут західна частина чорного континенту з її споконвічними народностями — фульбе, малинке, спитаєте? О, люди і там стали віддавати перевагу не пальмовому листю, а нормальному дахові над головою. Черепичному. І, як не дивно, її, черепицю, стали виготовляти чи, коли бажаєте, фульбувати... І робили це так майстерно, що у свій час здивували одного нашого земляка-рокитнянця (яким мусоном його туди занесло і під чиїм «дахом» він опинився серед саван, на плато Фута-Джоллон — це вже інша історія). Так от, цей чоловік мав необережність показати свій відеофільм про заморське виробництво В. Л. Лалаку. Віталій Лукич — битий жак, директор товариства, у складі якого — заводи залізобетонних виробів та деревообробний, гранітний та пісочні кар'єри, відразу вирішив: бити! Бо підприємству, що билося, наче риба об лід, об неплатежі, а люди не могли претендувати на свій трудовий шматок банана, негайно треба було шукати вихід. Зібрав Віталій Лукич народ, розповів як зумів, захопив гвінейською ідеєю. Товариство не розгубилося, ударило лихом об землю. Під ногами ж бо скарб: і гранітний відсів, і митий пісок свій видобувається — прекрасні компоненти для черепиці. Лихо якраз в іншому.

(Закінчення на 13-й стор.).

А тим часом в окрузі...

Мали розум звести, шукайте, як по-людськи і знести

пускові установки міжконтинентальних ракет

ПРОЦЕС позбавлення Української держави ядерної зброї торкнувся не лише політиків, економістів, військових, а й, хоч як це дивно, безпосередньо багатьох селянських сімей, котрі мешкають поблизу розміщення так званих ракетних «точок». Як сказала одна сільська мешканка із с. Красногірки на Кіровоградщині, їх не запитували, коли все це лихо (ракети) тут на їхню голову ставили, а нині не запитують і навіть не попереджають, коли починають зривати... Ідеться насамперед про підриви шахтно-пускових установок міжконтинентальних балістичних ракет РС-18. Цією проблемою своїх виборців змушений був зайнятися народний депутат України Микола ПЕТРЕНКО. Ось що він розповів нашому кореспондентові:

—Коли пролунали перші заплановані вибухи на шахтно-пускових установках, багато мешканців Голованівського району звернулися до мене зі скаргами. Я побував у селах Ємилівка, Наливайка, Красногірка, Розділ, поблизу яких знищують ШПУ, розмовляв з людьми, на власні очі побачив шкоду, що її завдають місцевому населенню підриви шахт. У деяких населених пунктах після вибухів з'явилися тріщини в будівлях (хатах, школах, на тваринницьких фермах), в одній з хат навіть упала стеля. З'явилися і масштабніші проблеми — у селах Ємилівка та Наливайка після вибухів у криницях почала зникати вода.

Звісно, що я негайно звернувся з депутатськими запитами до відповідних відомств, а потім і до Президента України. На жаль, багато хто з них відбувся формальними відписками.

І лише регіональний проектно-вишукувальний інститут «Дніпродіпроводгосп» поставився до справи на совість, зробив обстеження на місці й по суті. Ось його висновок: «Найбільш вірогідною причиною різкого зниження рівня води у криницях є розущільнення, посилення тріщинуватості й водопровідності водомісних порід під дією вибухів і витік її у нижні горизонти». Лише в селі Наливайка для відновлення надійного водопостачання 150 мешканців, дитсадка на 40 дітей та школи на 75 учнів потрібно було зводити локальний питний водопровід.

Тривожним має бути й застереження Спеціального конструкторсько-технологічного бюро кріогенної техніки Фізико-технічного інституту низьких температур НАН України: «Слід зазначити, що в районі Кіровоградщини з її великими покладами радіоактивних руд і джерелом радіоактивних вод не виключена можливість виникнення під час підриву шахт нових русел, зміни чи посилення виходу радіоактивної води».

—Миколо Івановичу, скорочення ядерних озброєнь — справа міжнародна, провадиться на підставі міждержавних договорів, і, здавалося, підхід до цього має бути цивілізований, на підставі обгрунтувань науковців, фахівців-практиків, які насамперед мали б урахувати негативні наслідки, до яких можуть призвести підриви ракетних шахт. А тут — якісь елементарні прорахунки, збитки населенню, довкіллю... Хто за всі ці збитки відповідатиме?

—Як мені повідомили в адміністрації Президента України, Міністерство оборони США, а не наше оборонне відомство, уклало договір про ліквідацію ШПУ з американською фірмою «BECHTEL». Вона ж і взяла зобов'язання організувати й фінансувати ліквідацію 130 бойових і 2 навчальних ШПУ, 13 уніфікованих командних пунктів. Сума контракту — близько 25,6 мільйона доларів США. Цей контракт передбачає здійснення ліквідаційних заходів лише українськими субпідрядними організаціями. А наше рідне Міністерство оборони з метою розроблення технології безпечної ліквідації ШПУ уклало договір з «Об'єднаною інжиніринговою компанією» (ОІК), до якої, до речі, належать дніпропетровські Конструкторське бюро «Південне», Південний машинобудівний завод, спецтрест № 5. Отже, як кажуть, музику замовляють американці, а «грають» наші специ.

Очевидно, у виконавцях якраз і проблеми. Встановлено, що не провадиться, як це передбачено, «оцеплення» місць вибухів, та й про самі вибухи місцеве населення належно не попереджують. Та й виникає підозра, що підривники можуть перевищувати норму закладення вибухівки, інакше чим пояснити факт, що двоцентнерний шмат залізобетону впав аж на території свиноферми села Розділ. І такі факти непоодинокі. Видно, ставку роблять на підривний метод ліквідації шахт, хоч у договорі, текст якого мені таки вдалося отримати, сказано про поєднання цього методу з так званим гідроабразивним різанням.

В офіційній відповіді глави президентської адміністрації сказано, що в разі встановлення заподіяння місцевому населенню матеріальної шкоди збитки буде відшкодовано згідно з чинним законодавством. Утім, й «ОІК» не заперечує проти відшкодування таких збитків. Але хто цим має займатися безпосередньо? Невже в селянина немає більше клопотів, щоб звалювати на свої плечі ще один?

—Можна питання поставити кардинальніше: а чи є загалом потреба до решти знищувати шахтно-пускові установки? Коли вірити публікаціям закордонної преси, американці свої шахти не позривали, знайшли їм інше застосування. Певен, у кожної нашої хазяйновитої людини серце обливалося кров'ю, коли на її очах вкладали дорогоцінні матеріали у будівництво ракетних «точок», а нині ще більше серце болить, коли бачить, як усе це просто нівечиться. Невже все це не пригодиться нам для мирних цілей?

—Мало того, що підривають шахту, та ще й беруться за командні пункти, що Договором про скорочення й обмеження стратегічних наступальних озброєнь не передбачено. Як же вони потрапили у список тих, що підлягають знищенню? Так, поблизу села Шепилового Голованівського району підірвано підземний командний пункт ракетного полку.

У листі на мою адресу своє бачення перспективи використання ШПУ висловило Спеціальне конструкторсько-технологічне бюро з кріогенної техніки Національної Академії наук. Воно вважає, що шахти знадобилися б як стратегічні сховища недоторканних запасів медикаментів, продовольства: як сховища для зберігання матеріальних цінностей (золота, срібла тощо) або навіть як укриття людей у разі війни, атомного нападу. Стабілізаційні кліматичні умови шахт можна використати для зберігання цінних інформаційних матеріалів на паперових та інших носіях. Врешті, учені припускають можливості, що потужні каркас і фундамент ШПУ могли б прислужитися як стійка основа для розміщення міжнародної обсерваторії і сейсмічних високочутливих станцій.

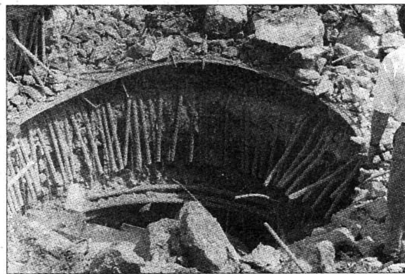
Певен, що то неповний перелік вигод, які ми могли б мати від ШПУ. Але це тема окремої розмови.

А поки що слід зробити найнагальніше. Минулого місяця я звернувся до Леоніда Даниловича Кучми з проханням створити компетентну комісію, яка розібралася б у ситуації. Просив також розглянути питання про відшкодування селянам заподіяних вибухами збитків, визначитися з безшкідливою технологією ліквідації ШПУ, а доки цих питань не буде вирішено, зупинити ліквідацію шахт.

До речі, у середині вересня цього року глава Голованівської райдержадміністрації Дмитро Запорожчук видав розпорядження про тимчасове зупинення на території району підривних робіт на ракетних «точках». Слово — за Президентом України.

Вів інтерв'ю Анатолій БЕНЬ.

На фото Олександра КЛИМЕНКА: до і після підриву.

«Маркс і Енгельс» голодують, а народ сподівається на сите життя

«Протиріччю програми діяльності уряду на 1997 рік інтересам населення, зокрема студентства» присвятили прес-конференцію народні депутати Наталя Вітренко та Володимир Марченко (інтереси «гнобленого студентства» на прес-конференції відстоював голова ініціативного комітету київських студентів Ю. Докукін). Перебуваючи на другому етапі голодовки, лідери Прогресивної соціалістичної партії України, яких за творчу співдружність дотепні журналісти нарекли «Марксом і Енгельсом» (дотеп Наталі Вітренко дуже сподобався), лаконічно, але безкомпромісно визначили заявлені того дня в парламенті наміри Кабінету міністрів як «програму національної катастрофи, розпродажу багатства України». За словами голодуючих депутатів, замість того, щоб подолати кризу, посилившi і вдосконаливши заходи з державного регулювання економіки і захисту вітчизняного товаровиробника, уряд у програмі продовжує курс на подальшу лібералізацію цін, збільшення хаосу в податковій політиці і спекулятивній діяльності банків. Одне слово, «антинародна влада в Україні» продовжує обманювати населення, «переводячи приватизацію у фазу відвертого розпродажу землі, основних фондів, об'єктів соціальної інфраструктури на аукціонах і конкурсах за готівку внутрішньому кримінальному капіталові та закордонним інвесторам». Крім усього іншого, уряд займає і чітку «антистудентську» позицію, чим змушує ініціативний комітет студентів, революційну комуністичну молодь і молодіжне крило Спілки робітників «перейти у фазу опозиції до уряду» і застерегти з революційною прямотою, що «соціальна справедливість залежить від радикальних змін», до яких «у суспільстві готові».

На прес-конференції дісталося не лише уряду, а й парламентові та Президентові, які «повинні красиво піти зі сцени». Народові, «котрий також відповідальний за тих, кого він вибрав у парламент і кому довірив президентське крісло, котрий пасивно сподівається на сите життя, а сам не привчений захищати свої соціальні інтереси». Лівому крилу парламенту, яке не приєдналося до протесту лідерів ПСПУ: акт голодовки морально підтримали «лише 5 комуністів і 4 жінки». Пресі, яка служить «відомим силам» і теж замовчує діяльність сподвижників прогресивного соціалізму. Найдемократичніші засоби масової інформації, за визначенням Наталі Вітренко, — «Свобода» і Бі-бі-сі, лише вони регулярно сповіщають своїх слухачів про голодовку та поїздки Вітренко-Марченка по Україні.

На закінчення журналістів запросили на маніфестацію протесту, що відбудеться 17 жовтня і доведе владі «нашу силу та згуртованість», а також чесно попередили: якщо до кінця дня, себто 15 жовтня, акт голодовки-протесту залишиться знехтуваний керівництвом парламенту, лідери ПСПУ «залишають за собою право на подальші дії»...

Людмила КОХАНЕЦЬ.

Бюджет у риштуванні

(Початок на 1-й стор.).

1. Сто мільярдів не гроші. Якщо вони є

Починаючи підготовку бюджету на 1997 рік, Міністерство фінансів, як водиться, звернулося до інших міністерств та відомств з проханням подати пропозиції щодо бюджетних витрат. Звівши їх до одного знаменника, у Мінфіні побачили, що потреба в бюджетних коштах становить «лише» 100,2 мільярда гривень, перевищуючи плановані доходи на 55,4 мільярда. Тобто керівники міністерств діяли за принципом: проси більше, то, може, хоч менше дадуть. Саме так вчинили розробники проекту бюджету на 1997 рік. Тож після істотного обмеження апетитів міністерств та відомств поданий до Верховної Ради документ має такий вигляд. ВВП плановано в розмірі 106,6 мільярда гривень (зростання на 1,26 відсотка), інфляцію передбачено знизити до 25 відсотків на рік. Доходи зведеного бюджету обчислено в загальній сумі 44808 мільйонів гривень, видатки — 48898 мільйонів гривень. Дефіцит відповідно має становити 3,8 відсотка, або 4,9 мільярда гривень (хоча вже сьогодні реальні заяви щодо збільшення розміру дефіциту до 4,6 відсотка). Проте проблема не так у розмірі дефіциту, як у тому, з яких джерел його покриватимуть. Проект передбачає, що 2,09 мільярда гривень буде залучено за рахунок зовнішнього фінансування та ще 2 мільярди дадуть внутрішні джерела. Але це означає лиш те, що із джерелами фінансування дефіциту поки що нічого не ясно. Особливо це стосується внутрішніх можливостей. І хоч голова правління Нацбанку Віктор Ющенко заявив, що 1997-й міг би стати роком, коли дефіцит бюджету цілком покривався б за рахунок мобілізації фондового ринку, це сприймається скоріш як побажання. Скажімо, чимало фахівців вважають, що нинішня практика залучення коштів через облігації внутрішньої державної позики для держави не надто вигідна, адже незабаром може скластися ситуація, що залучені в такий спосіб кошти майже сповна доведеться спрямовувати на обслуговування облігацій 1996 року. Тож цілком зрозуміло, що без емісійних джерел покриття дефіциту бюджету не обійтися. І абстрактні «джерела внутрішнього фінансування у загальній сумі 2 мільярди гривень» варто розділити на конкретні внутрішні позики та конкретні розміри кредитів НБУ.

2. Що записано в регламенті?

Отже, сьогодні з доповіддю про проект бюджету на 1997 рік має виступити міністр фінансів й одразу її буде обговорено. А далі проект знову розглядатимуть у комісіях Верховної Ради, які протягом п'яти днів подаватимуть свої зауваження до профільної — бюджетної комісії. Остання протягом двох тижнів аналізуватиме подані поправки та готуватиметься до першого читання проекту (орієнтовно воно має розпочатися 5 листопада). Якщо проект бюджету буде схвалено в першому читанні, то його буде направлено до Кабінету міністрів для опрацювання всіх поправок та доповнень. (У разі неприйняття в першому читанні проект повертається до комісій на доопрацювання). Кабінетові міністрів також надається два тижні для врахування поправок, після чого протягом п'яти днів зі змінами знайомляться народні депутати. Отже, якщо розгляд проходитиме так, як заплановано, то вже наприкінці листопада проект бюджету буде винесено на друге читання, яке може стати останнім. Та якщо до 1 грудня закон про держбюджет на 1997 рік затвердити не вдасться, то згідно з регламентом Верховна Рада мусить прийняти постанову про порядок фінансування невідкладних потреб народного господарства в 1997 році.

3. План з доходів

У проекті бюджету зазначається, що доходи плановано в розмірі 44808 мільйонів гривень. Проте це за умови, що буде прийнято ряд нових законів. Насамперед йдеться про введення в дію з початку 1997 року законів щодо оподаткування майна підприємств і нерухомого майна громадян. За рахунок цих нововведень передбачено залучити 3563 мільйони гривень, з яких на податок з майна громадян припадає 20 мільйонів гривень. Багато це чи мало? Проект закону передбачає, що житлові будинки та квартири оподатковуватимуться за ставкою: 0,25 відсотка від вартості будинків і квартир, якщо їх вартість більша від суми, еквівалентної 3900 екю, але менша від 35160 екю. А якщо їх вартість перевищує 35160 екю, то податок справлятимуть у розмірі 0,5 відсотка від вартості. Все інше нерухоме майно оподатковуватиметься за ставкою 0,25 відсотка. Чи схвалять депутати практику, коли бюджет формується на основі ще не прийнятих законодавчих актів, сказати важко, але багато хто вважає, що ці гіпотетичні доходи варто вилучати із розрахунків. Утім, дай Боже зібрати хоча б ті податки, які грунтуються на чинному законодавстві, а це 40968230 тисяч гривень. Навіть у цьому разі заплановано істотне зростання, адже до кінця нинішнього року потрібно зібрати доходів у розмірі 33666071 тисячу гривень. Важко віриться й у те, що наступний рік буде першим роком, коли почне зростати валовий внутрішній продукт. Адже якщо за 9 місяців нинішнього року падіння ВВП становить 9 відсотків, то де візьмуться ресурси, щоб не лише подолати спад, й щоб розпочалося зростання виробництва? Сподівання на пріоритетні напрями економіки теж малі, бо в даному разі йдеться лише про те, щоб просто не дати їм загинути. Принаймні коли вести мову про наступний бюджетний рік.

Відчувається, що й уряд не дуже впевнений у своїх прогнозах. Як нещодавно зазначив керівник податкової адміністрації Микола Азаров, Міністерство економіки тільки протягом трьох останніх місяців надавало різні цифри, які характеризують макроекономічні показники: якщо влітку ВВП визначався в обсязі 115 мільярдів гривень, то вже у проекті бюджету він становить 106 мільярдів. Отже, прогнози ці дуже приблизні.

Одним з головних джерел поповнення бюджету залишається податок на додану вартість — плановані надходження передбачають в обсязі 8855 мільйонів гривень, або 19,8 відсотка від усіх надходжень. Разом з тим пільги щодо податку на додану вартість оцінюються приблизно у 8398 мільйонів гривень. Тож недаремно доводиться чути, що ті сили, які могли б боротися за зниження податків, не роблять цього тому, що мають пільги. Щодо інших джерел наповнення бюджету див. діаграму.

4. План з видатків

Третину видатків держбюджету становлять соціальні виплати та пенсії. З різних причин ситуація склалася так, що сьогодні в Україні на 14 мільйонів працівників припадає 18 мільйонів пенсіонерів. Для прикладу у США це співвідношення таке: 100 мільйонів працівників до 26 мільйонів пенсіонерів. Додаймо сюди Чорнобиль, і фактично не буде що ділити. А ще ж є армія, міліція, медицина, освіта, наука, зовнішній та внутрішній борг, вугільна промисловість...

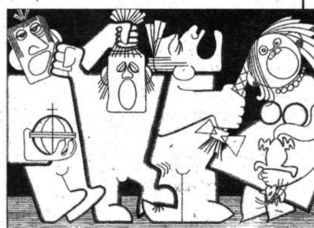
5. Проблеми і суперечності

Насамперед вони стосуються розподілу доходів між державним та місцевими бюджетами. Зокрема, у ст. 140 Конституції зазначено, що місцевими є бюджети сіл, селищ та міст, а в ст. 143 йдеться про те, що місцевими є й районні та обласні бюджети. А через те, що ст. 143 визначає такий порядок формування місцевих та обласних бюджетів, за якого кошти надходять на договірній основі від бюджетів нижчого рівня, то в нинішній економічній ситуації це призведе до того, що районні та обласні бюджети не буде сформовано взагалі. Таку думку висловив Микола Азаров. Хоча з точки зору теорії ця ідея є прогресивною, бо ми робимо крок до формування бюджету знизу.

Крім того, постає проблема вилучення та перерозподілу коштів, бо на сьогодні в нас лише 8 областей не дотаційні. Натомість є 10200 сільрад, 800 селищ та 444 міста, переважна більшість з яких не мають достатніх джерел для формування власного бюджету. Тобто добра ідея, закладена у ст. 143, наражається на реальну ситуацію, коли переважна більшість місцевих бюджетів, які мали слугувати основою для формування бюджетів районів та областей, самі потребують дотацій. Проте дискусії щодо розподілу коштів не оминути, і вона, як завжди, буде бурхлива.

Зокрема народний депутат Олександр Карпов зосереджує увагу на порушенні положень бюджетної резолюції, бо там чітко зазначено, що співвідношення між центром і місцевими бюджетами має бути як 30 до 70 на користь місцевих бюджетів, а насправді цю піраміду перевернуто на користь центру.

Зважмо й на те, що в доходній частині місцевих бюджетів зосереджено так звані «непідйомні» джерела надходжень, наприклад податок на прибуток підприємств. Водночас на відміну від 1996 року у проекті передбачене стовідсоткове зарахування податку на додану вартість до держбюджету. Натомість місцеві бюджети значно залежатимуть від надходжень за ще не існуючим податком на майно підприємств, запровадження якого викликає неоднозначну реакцію.

Мал. Володимира ВАСЬКОВЦЕВА.

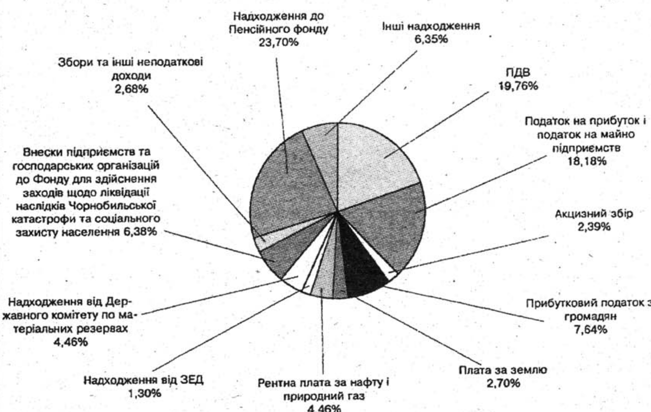
Продовжуючи тему податків, зазначимо, що тут взагалі багато суперечностей. Скажімо, Президент України підписує указ про заходи з реформування податкової політики, за яким, починаючи з 1997 року, частка ВВП, що перерозподіляється, не має перевищувати 45 відсотків, але в проекті бюджету ця цифра становить 48 відсотків. Отже, зменшенням податкового тягара й не пахне — натомість плановано нові податки разом із внесенням до кримінального кодексу змін, які передбачають суворе покарання за їх несплату. Та чи є в нас реальна можливість зібрати заплановані податки? Особливо якщо плани грунтуються на завищених обсягах ВВП? Очевидно, тут не допоможе навіть новостворена податкова адміністрація.

Потрібно також поставити таке запитання: чи можемо ми собі дозволити перерозподіляти майже 50 відсотків ВВП через держбюджет. Адже виходить, що, з одного боку, ми декларуємо принцип захисту вітчизняного товаровиробника, а з другого — обираємо його до нитки. То, може, таки слід виконати указ Президента, який передбачає, що перерозподілятися має не більш як 45 відсотків ВВП. Хоча й це, якщо виходити із величини доходів на душу населення, — дуже великий відсоток. Зокрема, в таких країнах, як Сінгапур чи Китай, частка держвидатків становить відповідно 18 та 16 відсотків від ВВП. А темпи економічного зростання у цих країнах становлять 8—10 відсотків ВВП на рік. Утім, деякі багаті країни, наприклад, Швеція чи Японія, можуть дозволити собі перерозподіляти багато більше. А ми, як відомо, до них не належимо. Тож можемо планувати зростання ВВП, закладаючи під це відповідну базу, а можемо просто планувати зростання ВВП, щоб урешті-решт фіксувати неминучий спад.

6. Хто контролює держвидатки?

Це питання особливо актуальне в контексті надто великої частки держвидатків у ВВП. Очевидно, всі пам'ятають не такі вже й далекі часи, коли держкредити фактично давали без будь-яких відсотків та без будь-якої надії, що їх буде повернуто назад. Але чи змінилася ситуація сьогодні? Тобто чи можна вважати за належний контроль періодичні звіти Кабінету міністрів перед Верховною Радою? Якщо так, то нині всі ми маємо задовольнитися досить-таки абстрактною довідкою під назвою «Про хід виконання Державного бюджету у 1996 році». В ній можна знайти інформацію про те, скільки планували зібрати податків і скільки зібрано насправді, а отже на скільки відсотків недофінансовано ті чи інші статті бюджету або скільки коштів спрямовано на підтримку вуглепрому. Є там і посилання на економічну ситуацію, яка серйозно загострила стан справ із виконанням бюджету тощо. Але годі дізнатися, як витрачали ті самі кошти, що їх було спрямовано до вуглепрому. Чи, скажімо, хотілося б знати, як витрачають кредити, отримані від Міжнародних фінансових організацій і ще багато чого.

Сергій ЛАВРЕНЮК.

Ігри з державою

Не хочеш виграти квартиру? Змусимо!

Донецькому міськвиконкому, який примудряється віднаходити нетрадиційні шляхи розв'язання житлової проблеми, спало на думку розіграти квартири в лотерею. Лотерейними білетами слугували випущені раніше облігації житлової позики зі штампом «День міста-96».

Початкова ціна у 5 млн. крб. виявилася зависокою, і організатори заходу вирішили знизити вартість уп'ятеро, а тираж провести не в День міста, 25 серпня, а на місяць пізніше. До продажу облігацій було залучено чимало людей, від працівників торгівлі до державних службовців.

Методи роботи останніх і зацікавили Донецьке територіальне відділення Антимонопольного комітету України. Почалося все зі скарги юридичної фірми «Пріма», яка за дорученням одного з клієнтів реєструвала приватне підприємство в Калінінському райвиконкомі міста. Як сказано в заяві, під час оформлення документів начальник планово-економічного відділу виконкому Є. Пігчук ультимативно запропонував придбати житлові облігації. З'ясувалося, що виявляти «благодійність» змушували не тільки фірму «Пріма», і не тільки в Калінінському райвиконкомі. Щодо останнього, то його голова Н. Баранецький видав документ, який вручили всім керівникам підприємств та організацій району: «Виконком райради звертає вашу увагу на необхідність придбання облігацій, виходячи із чисельності працюючих за станом на 01.09.96 р.». Підприємства або переказували гроші цільовим призначенням, або бралися розповсюджувати своєрідні лотерейні білети серед своїх. Є інформація, що в одному медичному закладі співробітників, які відмовлялися від шансу виграти квартиру, звинувачували в непатріотизмі: мовляв, через вас колектив лікарні не одержить зарплату. Про випадки нав'язування облігацій у тій чи іншій формі повідомляли і з інших районів Донецька.

— Розслідування не завершено, а тому ми можемо говорити лише про ознаки порушення статті 6 Закону про обмеження монополізму: «Дискримінація підприємців органами влади і управління», — коментує начальник відділу розслідування і досліджень територіального відділення Антимонопольного комітету України Ольга Лігостаєва.

Антимонопольний комітет розглядає лише один бік справи, тим часом власники облігацій відчувають себе ошуканими, так би мовити, за сукупністю статей, які до компетенції згаданого органу не входять. Методи розповсюдження облігацій суперечать статті 10 Закону «Про цінні папери і фондову біржу», згідно з якою облігації всіх видів повинні розповсюджуватися добровільно.

І ще. На зворотному боці облігації зі штампом «День міста-96» написано, що її власник має право на 0,1 квадратного метра житлової площі, а в разі повернення цього паперу виплачується його номінальна вартість. Проте голова управління капітального будівництва міськвиконкому В. Тарабановський, він же — голова тиражної комісії, офіційно заявив, що облігації, на які не випав виграш, оголошуються недійсними, а зобов'язання емітента по цих облігаціях анулюються.

Але ж у рекламі про це не було й слова. На запитання, з якими громадяни звертаються в найрізноманітніші інстанції з надією повернути гроші, задовільної відповіді не може дати ніхто. Крім однієї поради: азартні ігри з державою небезпечні для вашого гаманця...

Ліна КУЩ.

Донецьк.

Ігри з інвесторами

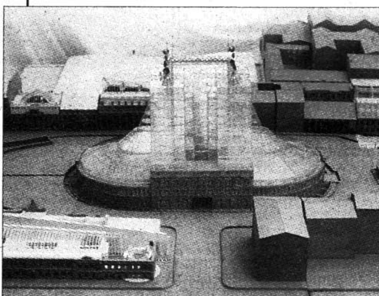
Чого варта угода в Одесі

Торік улітку одеський міськвиконком прийняв рішення про передавання пам'яток архітектури — так званого «круглого дому» в центрі Грецької площі та приміщення Грецького базару, найстарішої споруди і збережених від перших будівельників Одеси — якомусь там спільному підприємству з грецькими інвестиціями «Механіки—Україна», начебто для реставрації і реконструкції.

Архітектурний раритет початку XIX ст. «Грецький базар», попри волання громадськості, було за два дні зруйновано. «Круглий дім», у якому закінчувався капітальний ремонт, несподівано було визнано аварійним. Мешканців почали примусово виселяти з допомогою міліції та ЗМОПу в недобудовані будинки на околицях. Поселяли в квартири, що їх виконком безуспішно намагався продати — украй погана якість відлякувала всіх.

За договором фірма-забудовник заплатила міськвиконкому два мільйони двісті тисяч доларів на відселення. Насправді було витрачено не більш як чверть цієї суми. Куди ділася решта грошей? Невідомо.

Під час примусового виселення знищувалося й пропадало особисте майно мешканців. Так зухвало порушувалося право громадян на недоторканність житла і власності. «Звільнений» будинок, у якому закінчувався дорогий капремонт, зруйнували цілком. Було звільнено місце для нового будівництва, що не мало на той час навіть затвердженого проекту.

Власники квартир, оговтавшись від шоку, підготували позов до суду про відшкодування моральних чи матеріальних збитків, компенсацію упущеної вигоди та покарання винних.

Отоді й з'ясувалося, що ще 1992 року виконком уклав і схвалив контракти з канадською компанією CSA Білдин Саенсіз Інтернешн Лтд., що мала великий досвід у проектуванні та реконструкції історичного середовища. Компанії було передано всі права основного підрядника і керівника програми «Проект—Одеса», початковий розділ якої — реконструкція Грецької площі. Контрактом передбачалося, що залучення інвесторів для перетворення історичного центру Одеси здійснюється через фірму CSA і на підставі розробленого нею з участю українських архітекторів проекту.

Завершений ще 1992 року проект у повному обсязі в дні святкування 200-річчя Одеси було виставлено в приміщенні міськради як приклад містобудівних досягнень.

Проте невдовзі міські власті, не повідомивши канадських партнерів, несподівано укладають новий контракт з греками. Це, звісно, викликало обурення ошуканої сторони. Надійшли офіційні ноти протесту на адресу міськвиконкому, численні звернення канадської компанії до грецької фірми.

Обурення громадськості досягло межі, коли викликана на прохання мера міста комісія контрольної служби Президента України визнала, що підписаний з фірмою «Механіки—Україна» контракт укладено на невигідних для міста умовах. І це окрім 22 порушень чинного законодавства. Коли канадська компанія звернулася до Е. Гурвіца за поясненнями, він їй не відповів. А виступаючи на телебаченні, сказав, що такої компанії взагалі немає. Не відреагував він і на лист мера Торонто, який дав йому детальну інформацію про компанію.

У середині листопада 1995 р. канадське посольство надіслало ноту меру Одеси, де розцінило те, що сталося, як таке, що виходить за рамки загальноприйнятої ділової практики. Таке ставлення до серйозних канадських фірм, — було сказано в ноті, — «може створити негативний образ України, і Одеси зокрема, серед потенційних інвесторів» і «негативно вплинути на майбутнє співробітництво за проектами в Україні».

Посольство також повідомило: якщо проблему не буде розв'язано, справу передадуть на розгляд міжнародного арбітражу з «негативними наслідками для ділової практики в Одесі». Наприкінці листа посольство просило відповісти на поставлені запитання.

Але відповідно до «ділової практики в Одесі» на канадську ноту досі не відповіли. В усьому світі це розцінюється як демонстративна неповага до посла дружньої держави.

Найближчим часом одеситам належить дізнатися багато цікавого. Зокрема, про рішення суду за позовом виборців до мера, яких він позбавив власності, про результати міжнародного арбітражу за позовом про порушення контрактів з канадською фірмою, інтереси якої було зачеплено.

Цікаво буде дізнатися, хто відшкодує всі збитки, завдані громадянам та іноземним компаніям через порушення законів України. Невже знову платники податків?

Віталій ЧЕЧИК,
оглядач газети «Вечерняя Одесса».

На знімках: так мала виглядати Грецька площа, а так виглядає й досі.

Акціями — по бездоріжжю

За кількістю акціонерів Україна, схоже, випереджає вже всі західноєвропейські держави. Попри це, говорити про народження нового, нехай навіть середнього, класу підприємців ще передчасно.

Коментар

Причин того чимало. Не остання з них, на думку деяких представників Фонду державного майна України, та, що переважну частину коштів під приватизацію представлено приватизаційними паперами. Оскільки вони не є прямими інвестиціями, називати приватизаційні сертифікати цінними паперами язик не повертається. Навіть сьогодні, коли за приватизаційні та компенсаційні сертифікати на аукціонах виставляють на продаж акції 400—500 підприємств щомісяця. Державним і роздержавленим підприємствам потрібні живі гроші, а не мертві сертифікати. З огляду на це ФДМУ пропонує в 1997 році змішану модель приватизації — за сертифікати та за готівку — і розраховує на розуміння парламенту. Проте, якщо навіть парламент схвалить цю модель, вона не сприятиме розбудові ринку цінних паперів, якими на сьогодні є акції приватизованих підприємств і хіба що компенсаційні сертифікати, зважаючи на їхню конвертованість. Треба ще привчити вітчизняного акціонера до правил гри приватизаційного законодавства — акція продається, купується, передається посереднику з правом управління або у спадок. Тобто вільно обертається поміж їхніми власниками на біржовому і позабіржовому ринках. Лише тоді акції зосередяться в руках власника, зацікавленого у примноженні виробничого і фізичного капіталу. Акціонерних товариств поменшає, але то вже будуть не рахітичні діти.

На часі задуматися над тим, чому іноземних інвесторів приваблює сьогодні щонайбільше дві сотні вітчизняних підприємств. А що інші, перевелися?

Сергій ВЛАД.

Експерименти

Чи відродить вексель економіку регіону?

З початку осені і майже до кінця нинішнього року в Харківській області провадитиметься багатообіцяючий експеримент у галузі енергетики.

Як відомо, наприкінці літа Кабмін прийняв рішення про створення і впровадження системи вексельних заліків між підприємствами і галузями. Однак важливий документ, схоже, знову десь «загубився» в чиновницьких кабінетах. Водночас Харківська облдержадміністрація не стала очікувати манни небесної і за розпорядженням глави адміністрації розпочала поетапну ліквідацію заборгованості між «Харківенерго» та іншими підприємствами — споживачами електроенергії.

Зміст експерименту, пояснив голова комітету з економіки та ринку обладміністрації Ігор Колот, полягає у введенні системи вексельних заліків. Спрощено кажучи, вексель як засіб платежу вводиться у фінансовий обіг підприємством «Харківенерго» і, здійснивши певне коло взаєморозрахунків, буде саме ним і погашатися. Кількість електроенергії при цьому, зрозуміло, не зросте, оскільки нові цінні папери через кризові явища економіки цінуються, як правило, не більше від звичайнісіньких папірців. Треба мати «живі» гроші, щоб закуповувати паливо для електростанцій. Разом з тим, вважає Віктор Колот, вексельний обіг допоможе розчистити тіг фінансові завали, через які майже всі промислові підприємства змушені зменшувати обсяги випуску продукції, зупиняти виробництво, оскільки не можуть розрахуватися зі своїми боргами, сплатити штрафи, «вибити» оплату рахунків у власних боржників. Із запровадженням вексельних розрахунків з'являється надія, що промисловість регіону нарешті позбудеться боргового пресу, вивільнить потрібні кошти для відродження.

До сказаного варто додати, що в експерименті беруть участь і виступають певним гарантом чистоти його проведення два місцевих комерційних банки, які й випустили в обіг векселі на загальну суму три мільйони гривень.

Микола КОСИЙ.

Харків.

Книга — джерело... прибутку

НА БАЗАРІ — книжці ніде впасти. Я продираюся крізь розкладки і авторяди, постійно натикаючись на живу стіну книголюбів. Для багатьох з них столичний ринок «Петрівка» —єдине місце, де можна придбати духовну поживу чи заробити на хліб насущний. Книжковий ринок тут —найбільший в Україні і, до того ж, має певні ознаки цивілізованого: адміністрація, обслуговуючий персонал дбають про порядок. І коли дізнаєшся, що «Петрівка» (речовий і книжковий ринки, що мирно співіснують) належить приватному власникові, —не дивуєшся. Більше б ринків хороших і різних!

...Того дня я мав мету: придбати видання в чотирьох номінаціях. Передусім, шукав **бізнес-літературу**. І знайшов! Не скажу, що розкладки вгиналися від специфічних видань, потрібних підприємцям-початківцям і левам бізнесу. Втім, вибір був. Тішить те, що першість у видавництві бізнес-літератури, за свідченням фахівців, утримують вітчизняні книговидавці. Зокрема, харківські.

Частіше за інше питали «Бухгалтерский учет с помощью персонального компьютера» Миколи Осейка (видавництво «Софтарт»), «Алхимию финансов» Дж. Сороса, Microsoft Word Фельдмана і «Задачи с параметрами» («Євроіндекс»).

Для душі літератури на «Петрівці», зрозуміло, значно більше. Проте — не для всіх. Скажімо, вітчизняної і зарубіжної класики практично немає (якщо не брати до уваги численних ентузіастів-книголюбів, котрі виносять улюблені томи Пушкіна, Шевченка, Байрона не стільки для продажу, скільки для обміну).

Тут я зайвий раз пересвідчився в тому, що ринок —дзеркало економіки.

Лідери у випуску **художньої літератури**, як і раніше, — російські видавці. Інша справа — якою продукцією заповнюють вони ринок (а вона відома: фантастика, еротика, бойовики). Класика, на думку дослідників книжкового ринку, теж не залежувалася б, та пропозицій обмаль. Врешті, не тільки класика. Бестселерами стали твори Доценка, Константинова, Мариніної, Шелдона, Роббінса.

— Ми так швидко розкуплили романи Константинова і Доценка, — каже приватний книготорговець Олена. — Та хіба ми здатні конкурувати з фірмами, хоча й продаємо значно дешевше? Чи можемо ми з Москви привезти хуру книжок, якщо курсуємо туди-сюди потягом?

Того дня книг зазначених авторів я не бачив. Зате романів для любителів пригод і постільних сцен — як гальки під ногами.

Про смаки не сперечаються, згоден. Тим паче, що потрібну розуму книжку улюблених авторів можна придбати де завгодно. Ідучи на роботу, кілька днів підряд зустрічав чоловіка інтелігентної зовнішності, який пропонував прекрасні видання з власної бібліотеки, що налічує понад тисячу екземплярів... Колега з Криму скаржився на злиденне життя, що змусило розпродати реліквії, гордість і багатство своїх сім'ї...

Досі йшлося про книжки, видані переважно російською мовою. І це теж — дзеркало. Нашої культури і патріотизму. То, може, хтось дбає про діток, майбутнє держави? Дбають. Та знову-таки — видавці Росії, Молдови, Білорусі. Останні випускають таку **дитячу літературу** — око милує. Але ж ціни... Єдине видання для малюків рідною мовою — гарно ілюстрована книжка «Таємниця довкілля» видавництва «Спалах» (переклад з російської, ціна 12,5 гривні).

Обійшов увесь ринок і таки знайшов розкладку **про братів наших менших**. Та серед видань — жодної Made in Ukraine. Чи є такі взагалі?

За даними Книжкової палати, торік в Україні вийшло в світ 6110 книг, з яких 2855 — українською мовою. В першому півріччі ц. р. надруковано, відповідно, 2163 і 1017 видань тиражем 224432 екз. (україномовних —10331 екз). Російською — вийшло 789, іншими мовами —338 книг тиражем, відповідно, 8854 і 2987 екз. 95% україномовної літератури друкують державні підприємства. Крім них, у країні діють понад 800 приватних видавництв. Закону, що регламентував би діяльність видавничих структур, досі не прийнято...

... Від книголюбів (а їх тут добра половина, інша — книготорговці) довелося чути: господар ринку — великий меценат.

— Коли парк імені Фрунзе і павільйон «Юність», де ми завжди збиралися, було передано у приватну власність, нам, книголюбам, місця не знайшлося, — розповідає адміністратор книжкового ринку Олександр Кращенко. —Тоді Ігор Леонідович і пустив нас на територію речового ринку. Створив умови, підтримує за свій кошт порядок, дав роботу десяткам киян, а сотням —можливість спілкуватися і заробити копійку на хліб...

А що ж має сам власник «Петрівки»? З певними враженнями і схожими запитаннями я завітав до голови правління об'єднання «Солідарність» Ігоря Вільдмана.

— Крім клопотів — близько тисячі гривень прибутку на місяць, — зізнався підприємець.— І то з недавніх пір. Книжковий ринок кілька років утримувався за рахунок речового, і дивного в тому нічого не бачу: культура ніколи не була прибутковою...

У державний бюджет, між іншим, «Петрівка» щомісяця сплачує близько 30 тис. гривень податків...

З недавніх пір книжковими рядами поповзли чутки про закриття і перенесення ринку.

— Куди? — дивується голова правління «Солідарності». — Якби виділили ділянку, ми б її охоче взяли і упорядкували. Не дають.

Щоб визначитись із статусом нинішньої території ринку, керівництву міста знадобилося два роки...

А наміри Ігоря Вільдмана у разі остаточного оформлення права на землю вражають своєю грандіозністю. Він хоче відкрити на «Петрівці» унікальний торгово-громадський центр, подібного якому, на думку незалежних експертів, немає в країнах СНД.

Книжковому ринку, скажімо, передбачено виділити скляну галерею довжиною 40 і шириною 20 метрів. У центрі, до котрого можна буде потрапити прямо з метро, на п'яти поверхах розмістяться гаражі, зимовий сад, панорамні ліфти і, нарешті, величезні торговельні площі. Уже виконані ескізний проект, макети в двох варіантах. Роботи плануються вести в три етапи. На першому, під час підготовки робочого проекту, підприємець Вільдман має намір облаштувати територію (дороги, освітлення, малі архітектурні форми). Через рік почне готувати базу під будівництво, через два — зведення об'єкта. Ігор Вільдман бачить лише одну проблему, розв'язання якої дозволить реалізувати цікавий проект.

— Як тільки отримаємо право на користування землею де-юре, одразу розпочнемо роботи, — стверджує власник ринку.

На жаль, не тільки для цього підприємця земля була і залишається каменем спотикання...

Іван ІЛЛЯШ.

Де знаходиться ваш «банк»?

В Євангелії від Матвія знайдете такі слова Ісуса Христа: «Не збирайте собі скарбів на землі.., але збирайте собі скарби на небі!..» Адже люди цінять матеріальні блага дуже високо й постійно їх шукають! Нерухомість або гроші в банку — що там казати —втішні. А Христос каже навпаки: «Не збирайте собі скарбів на землі!» Він наказує роздавати їх іншим, а не збирати для себе.

Причин для цього кілька. Адже й найвірніші місця для зберігання скарбів ненадійні. Міль, іржа, злодії, крахи банків, та й цілих держав, як і розтратники чужого добра, та багато іншого, аж до атомної бомби, — роблять збереження заощаджень досить ненадійними. А головне, любов до збагачення — «корінь усілякого роду зла»! Жадоба збагачення — виразка, згубна для духовного життя людини. Вона — моральна хвороба, що спотворює перспективу та кращі почуття й устремління людини.

Розумна передбачливість і турбота про себе й близьких, звісно, потрібні. Але, на жаль, мало тих, хто звертає увагу на попередження Слова Божого. Скажемо відверто самі собі: коли ми востаннє зробили вклад до «небесного банку»?

Хто бажає більше пізнати волю Божу, пишіть до м. Трускавця Львівської області в християнську місію «Весть мира». Всім бажаючим місія безплатно вишле книжку В. Філіпа Келлера «Добрый пастырь». Місія також проводить заочне біблійне вивчення за програмою «Еммаус».

Як у Рокитному черепицю б'ють

(Початок на 9-й стор.).

Підприємство, на складах якого накопичилося власної продукції на 80 млрд. карбованців (старими грішми), не могло собі дозволити африканську розкіш: взяти і закупити голландську лінію. Але народ у Віталія Лукича зібрався не в тім'я битий — слюсар Михайло Шаповал, електрозварник Микола Малишев, начальник ремонтного цеху Віктор Павличенко. Вони самі з відеокартинок і креслення і деталі зробили, а згодом і верстати змайстрували. Поки що їх у цеху — сім, планується — п'ятнадцять. У дві зміни черепицю битимуть. Документи уже всі підготували, мають сертифікат якості. І виходить продукція відмінна — самі в руках тримали. "Дах їде": легенька, красива, із глянцевим блиском. А колір —будь ласка, який хочеш, замовник визначає. Зізнаємося, як на духу: у цій екзотичній черепичній історії одне муляло. Дах над головою у тропіках це одне діло, інша справа у нас. Не всякий, скажемо вам, матеріал витримає... Із людьми, бува, проблема, а тут якісь черепки. Спасибі В. Л. Лалак заспокоїв. Давали вони своїй новоявленій продукції прикурити — і нічого, витримала за усіма показниками. Гвінейська морозостійка...

—Тільки так, — посерйознішав Віталій Лукич, —давайте домовимося, ніяких африканських штучок, не треба мені на голову лаврових вінків. Працівникам нашим нелегко тепер ведеться. Два роки тому було 850 чоловік — нині 625. І тим іноді нема чим платити. Рахуйте: з кожної тисячі гривень більше половини —550 — відразу з'їдають податки. Ось переді мною шість рахунків — на Пенсійний фонд, Чорнобильський, на дороги... Ет, що там і говорити!.. Якби підприємство працювало на повну потужність, може, і викручувалися б якось. Будівництво ж в області завмерло, основна наша продукція — бетон — виходить, нікому не потрібна. От і доводиться новими проектами займатися. Черепицею, приміром. А ще випуск м'яких куточків налагодили, тротуарну плитку формуємо. До речі, проїжджатимете центром — зверніть увагу на площу: вся у фігурній кольоровій плитці. Наші майстри і викладали її — в рахунок комунального податку. І місту користь, і нам неабияка вигода. Продукцію свою показали — людям роботу дали. А з черепицею діло закрутиться, може, й виплившемо... Не в Африці ж, слава богу, живемо...

Отож, і вам радимо, доки Галина Тутутченко б'є черепицю: не гайте часу, бийте телеграму-замовлення. Доки черга на дешевий матеріал невелика. Телефон — не гвінейський, Рокитного — будь ласка: (294) 5-11-44, 6-16-44. Факс 6-17-49.

Нам пишуть

Телевізор — добре, але...

Року 1037-го од Різдва Христова літопис засвідчував: «Великий князь Ярослав любив читати книги, читав їх часто як удень, так і вночі, і зібрав багато переписувачів, яким доручав перекладати книги з грецької на слов'янську»

Це про князя України-Руси, якого вона прозвала Мудрим. Чи є ж така мудрість у нас, нащадків великого пращура нашого? І є, і нема! Бо ті, хто читає книги, мудрістю багаті. Кого ж споживають лінькі, супроводжує відраза до друкованого слова або хилить на диван втома, той повністю потрапляє в поле тяжіння телевізора, на екранах якого з ранку до вечора — низькопробна зарубіжна телепродукція: вбивства, жахи, підступність, зрада. Таких стає дедалі більше й більше. Проведене нами дослідження підтверджує, що їх уже майже 90 відсотків. А п'ять років тому тих, хто над усе цінував книгу, було на кожну сотню не 10, а 50 чоловік.

Що ж робити? Прищеплювати любов до книги з наймолодшого віку. Тут працівники культури мають іти в одній упряжці зі школою. У школах нашого району учні молодших класів ведуть «Зошити прочитаних книг», у яких є графи: «Автор», «Назва», «Зміст», «Підпис батьків». За минулий навчальний рік кількість прочитаних книг проти попереднього зросла на 20 відсотків.

Але ми вважаємо, що читачів у нас мало. Через недостатність фінансування змушені закриватися бібліотеки, скорочують штати. А треба зберегти фахівців, бо до бібліотек ідуть люди не лише за книгами, а й для духовного спілкування, взаємного обміну інформацією. І тут потрібен особливий хист бібліотекаря. У нас немало проповідників книги серед бібліотекарів. Є вони і серед вчителів. Назву лише одне ім'я — Алла Петрівна Ведибіда, з маленької сільської школи села Озеро.

Писати про книгу, її провідників, сучасне кризове становище я міг би багато, бо маю понад 30 літ роботи на ниві культури, усі біди книги пройшли через моє серце.

Я хочу лише просити Президента, Верховну Раду, уряд України: зверніть увагу на українську книгу! Відтоді, як проголошено незалежність, на полицях магазинів та кіосків з'являється дедалі менше і менше книг українською мовою. Якщо терміново не вжити заходів, то бібліотеки загинуть, бо вже тепер вони перетворились у сховища макулатури. Перемагає скриня з голубим екраном. Не заперечую: вона дуже потрібна. Але це не замінить книгу — вічне джерело знань.

Мудрець, який сказав: «За допомогою книги кожна людина має право і можливість увійти в царство розуму», — не помилявся. Давайте ж і ми, прагнучи увійти в царство розуму, будемо уникати помилок!

Микола ШПОРТУН,
завідуючий Немирівським районним відділом культури, заслужений працівник культури України.
Вінницька область.

Динамівська «золота осінь» 1961 року

***Т**ОГО ПАМ'ЯТНОГО вечора 17 жовтня 35 років тому київське «Динамо» на своєму полі грало з харківським «Авангардом». Гості чинили відчайдушний опір. А форварди й півзахисники киян шалено «масирували» своїми потужними ударами харківського воротаря. Однак 34-річний Микола Утраїцький, так само, як і його товариші по команді, дуже хотів наприкінці кар'єри одержати омріяний срібний значок майстра спорту. А це могло стати реальністю в тому разі, якщо «Авангард» посів би шосте місце у підсумковій турнірній таблиці. Так воно і сталося — харків'яни добилися бажаного.*

Але та гра на київському стадіоні імені Хрущова невблаганно наближалася до свого завершення, а на табло горіли два великі «нулі». І раптом диктор по радіо повідомив несподівану новину: в Ташкенті головний конкурент киян у боротьбі за «золото» —московське «Торпедо» — поступилося місцевому «Пахтакорові» —0:1. А це означало, що київське «Динамо» стало недосяжним для переслідувачів і достроково перше з немосковських команд посіло футбольний трон імперії.

Чудово пам'ятаю той казковий вечір, до речі, в день мого народження. Ми з товаришами-семикласниками втекли з уроків і вирушили на головний стадіон республіки. Це був всезагальний вибух радості, веселощів, щастя. Незнайомі люди обіймалися, цілувалися, наче за чиїмось наказом вмить спалахнули десятки тисяч газетних смолоскипів.

Перемога динамівців викликала тоді неабияке незадоволення в Москві. Комуністичних бонз довго дратував факт, що не їхній XXII з'їзд, котрий розпочався того дня, а тріумф київського «Динамо» став головною подією в країні. Та чи було це несподіванкою? Напевне, ні. Адже київський клуб поступово і впевнено наближався до мети. У попередньому чемпіонаті наші динамівці вибороли «срібло», до останнього туру ведучи боротьбу за перше місце з московським «Торпедо». До того ж, протягом багатьох років на цю перемогу працювало не одне покоління чудових футболістів і тренерів усієї України. І, як показало життя, український футбол став провідним у країні, а ера київського «Динамо» тривала буквально до року розвалу СРСР. Перемога 1961 року стала золотим поштовхом для динамівців, для футболу республіки. А він пережив чудові часи, пов'язані з видатними тренерами: Олегом Ошенковим, В'ячеславом Соловйовим, Віктором Масловим, Олександром Севідовим, Валерієм Лобановським.

1961 рік. Динамівці Києва вперше завоювали золоті медалі чемпіонів Союзу. Зліва направо: сидять — В. Щегольков, В. Трояновський, Й. Сабо, М. Кольцов, В. Серебряников, В. Щербаков; стоять — В. Соловйов, А. Біба, О. Базилевич, В. Турянчик, В. Каневський, О. Макаров, А. Сучков, В. Лобановський, Ю. Войнов, В. Ануфрієнко, М. Коман.

Прохідних матчів для динамівців того пам'ятного чемпіонату не було. Спочатку треба було вигравати, щоб потрапити до фіналу. А там іще складніше, адже боротьба точилася за медалі, призи. Бажано було увійти до фінальної «пульки» з найбільшим запасом «золотих» очок. Однак український клуб стартував у цьому турнірі, відстаючи від «Торпедо» на чотири очки. Саме матчі з автозаводцями — прекрасною командою, очолюваною Віктором Олександровичем Масловим, — стали вирішальними. У Києві — перемога господарів — 2:0. Чудові голи потужними ударами з далекої дистанції забили Валентин Трояновський і Андрій Біба. А в Москві наші земляки програвали по ходу зустрічі. Гол після поданого кутового забив блискучий нападаючий Слава Метревелі. Потім «сухий листок» з кутового закрутив Валерій Лобановський, а Василь Турянчик, стоячи спиною до воріт, які захищав Анатолій Глухотко, в падінні забив через себе. Цей гол згодом назвали «золотим».

Ну, а про події переможного вечора ми вже згадували. Футболісти і тренери, прихопивши шампанське, вирушили на свою тренувальну базу на Нивках. Там і відзначили свято. А київські кондитери спекли іменинникам величезний шоколадний торт. Отакий солодкий був той вечір першого чемпіонства київського «Динамо». Потім відбулося вручення золотих медалей у Жовтневому палаці культури. Незабутні були дні. І хоча після цього «Динамо» (Київ) і зійшло на європейські вершини, та все почалося саме з тієї «золотої осені» 1961 року. А приклад киян згодом наслідували тбілісці, луганці, мінчани, ленінградці, єреванці, дніпропетровці.

На жаль, немає вже з нами наставника того складу В'ячеслава Соловйова і чудового воротаря Олега Макарова. Всі інші, хвалити Бога, живуть і приносять іще велику користь футболові. Дитячими тренерами працюють Володимир Ануфрієнко, Микола Кольцов, Василь Турянчик і один з тодішніх тренерів команди Віктор Терентьєв. Михайло Коман — начальник команди «Динамо-3», Володимир Щегольков — працівник громадського харчування, Анатолій Сучков працював тренером у «Металісті», «Буковині», київському «Динамо», а тепер працює в київському ЦСКА. Блискучий Юрій Войнов —працює у ПФЛ. Йожеф Сабо у всіх перед очима, головний тренер національної збірної. Чудовим тренером став і Андрій Біба. Нелегка доля у Віктора Серебряникова. Він був тренером, виступав за команду динамівських ветеранів. Залишив футбол і чесно працював на одному з київських заводів Валентин Трояновський. Олег Базилевич — заслужений тренер України і СРСР, кандидат педагогічних наук. За його плечима незабутні роки роботи тренером у київському «Динамо». А потім —ЦСКА (Москва), «Динамо» (Мінськ), «Пахтакор», «Шахтар» (Донецьк), «Левскі» (Софія), національні збірні Болгарії та України, олімпійська збірна Кувейту. Визначний форвард Віктор Каневський чимало попрацював на тренерській ниві. Нині живе у США. Нещодавно ми привітали його з 60-річчям. Нарешті, Валерій Лобановський, з яким пов'язана ціла епоха радянського і українського футболу. І, сподіваємось, вона ще не закінчилася. Лобановський — явище у світовому футболі. Багато хто радіє з його повернення до рідного клубу.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

***

Баскетбол. Кубок Європи. Будівельник-Хорда (Україна, Київ)—Ставекс (Чехія, Брно) — 79:57 (41:32).

Інформація про перший випуск акцій
акціонерного товариства відкритого типу
«Видавничий дім «Економіст»

1. Характеристика емітента

1.1. Відкрите акціонерне товариство «Видавничий дім «Економіст» (далі — Товариство) створено на підставі договору про створення відкритого акціонерного товариства «Видавничий дім «Економіст» від 10 вересня 1996 року (далі — Договір) на необмежений термін.

1.2 Засновники Товариства:

Акціонерне товариство «Українська фондова біржа», 252025, Київ, Рильський провулок, 10, зареєстроване постановою № 292 Кабінету міністрів України від 29.10.91 р., розрахунковий рахунок № 6467489 в АКБ «Перкомбанк» м. Київ, МФО 321712, реєстраційний код 14281095;

Відкрите акціонерне товариство «Українські ювеліри», 252039, Київ, вул. Голосіївська, 17, зареєстроване в Московській районній Держадміністрації м. Києва за № 6257, державний реєстраційний номер 0099-6910АТ від 10.03.94 р., розрахунковий рахунок № 602018 в Московському відділенні АК ПІБ м. Київ, МФО 322175, реєстраційний код 00227229;

Асоціація ділового співробітництва підприємств і організацій системи матеріально-технічного забезпечення України «Україна — Єдність», 257036, Черкаси, вул. Пастерівська, 102/1, зареєстрована в міському виконкомі м. Черкаси за № 5685 від 05.07.96 р.), розрахунковий рахунок № 1609902 в регіональному управлінні АК ПІБ м. Черкаси, МФО 354091, реєстраційний код 24358114;

Товариство з обмеженою відповідальністю «Торговий дім ВСВ», 257005, Черкаси, бульв. Шевченка, 333, зареєстровано в міському виконкомі м. Черкаси за № 22811408 від 29.02.96 р., розрахунковий рахунок № 467226 в Черкаській обл. дирекції АППБ «Аваль», МФО 354411, реєстраційний код 22811408;

Асоціація «Український вексельний центр», (252007, Київ, вул. Інститутська, 25, зареєстрована в Печерській районній раді народних депутатів за № 3385445), розрахунковий рахунок № 100609820 в ПКФ «Укрнафтогазбанку» м. Київ, МФО 300294, реєстраційний код 23385445;

Відкрите акціонерне товариство «Центральна інвестиційна компанія», 257002, м. Черкаси, вул. Жовтнева, 213, зареєстровано в міському виконкомі м. Черкаси за № 21383488, розрахунковий рахунок № 1467953 в Черкаському РВ АК ПІБ м. Черкаси, МФО 345091, реєстраційний код 21383488.

1.3. Засновники Товариства роблять внески до статутного фонду у грошовій формі.

1.4. Місцезнаходження: Україна, 253002: м. Київ, вул. М. Раскової, 13.

1.5. Органами управління Товариства є загальні збори акціонерів, рада акціонерів правління.

1.6. Контроль за діяльністю Товариства здійснює ревізійна комісія, яку обирають загальні збори акціонерів.

2. Мета і предмет діяльності

2.1. Мета діяльності: робота на інформаційному ринку України для отримання прибутку акціонерами.

2.2. Предмет діяльності: видання економічної літератури, у тому числі й періодики (газет, журналів тощо), а також здійснення діяльності, що має економічну доцільність.

3. Відомості про випуск цінних паперів

3.1. Розмір статутного фонду — 20000 (двадцять тисяч) гривень.

3.2. Загальна кількість акцій, що випускаються, складає 20000 (двадцять тисяч) штук.

3.3. Випускаються прості іменні акції номінальною вартістю 1 (одна) гривня кожна в кількості 20000 (двадцять тисяч) штук серії ПІЕ-1, номери з 00001 по 20000.

3.4. Акції випускаються в електронній (безпаперовій) формі. Акціонеру видають сертифікат на загальну суму належних йому акцій.

3.5. Рішення про випуск акцій прийнято засновниками відповідно до договору від 10 вересня 1996 року, укладеного згідно з протоколом № 1 зборів представників засновників щодо створення акціонерного товариства від 10 вересня 1996 р.

3.6. Мета використання фінансових ресурсів, залучених від емісії: створення статутного фонду товариства.

3.7. Розповсюдження акцій здійснює ВАТ «Центральна інвестиційна компанія» через відкриту передплату серед юридичних та фізичних осіб за адресою: 257002, м. Черкаси, вул. Жовтнева, 213.

3.8. Оплата акцій здійснюється на рахунок 20467342 в АБ «Укрінбанк», м. Київ, МФО 300142.

3.9. Початок передплати — 30 жовтня 1996 року. Закінчення передплати — 10 грудня 1996 р.

Якщо акції випуску буде реалізовано раніше за термін закінчення передплати, передплату буде закінчено в момент реалізації останньої акції випуску. Якщо передплата на акції перевищує розмір статутного фонду, установчі збори можуть прийняти рішення про збільшення статутного фонду. У разі недосягнення рівня передплати, передбаченого законодавством, товариство створено не буде. Кошти передплатників повертаються його засновниками з тимчасового рахунка протягом 30 діб у повному обсязі.

3.10. Акції реалізуються за номінальною вартістю.

3.11. Установчі збори відбудуться 16 грудня 1996 р. за адресою: Україна, 253002, м. Київ, вул. Марини Раскової, 13. Початок — о 10-й годині ранку.

4. Відомості для акціонерів

4.1. Акціонери Товариства мають право розпоряджатися належними їм акціями та користуватися переважним правом придбання акцій у разі нової емісії за номінальною вартістю.

4.2. Акціонери мають переважне право на укладення договорів з Товариством з виконання робіт для Товариства.

4.3. Засновники Товариства зобов'язуються протягом двох років бути власниками пакета акцій у розмірі не менше 25% статутного фонду Товариства.

5. Фактори ризику

5.1. Можливі зміни законодавства, погіршання загальної економічної ситуації в країні.

Арбитражный суд Харьковской области (ул. Сумская, 64) возбудил дела о банкротстве:

1. Дело № Б-2396/7-01 на ООО «Олти, ЛТД» (Харьков, ул. Кузнечная, 17, р/с 2467337 в филиле № 2 «Проминвестгранта»).

2. Дело № Б-2398/7-01 на МЧП «Генатаг» (Харьков, пер. Основянский, 28, р/с 468392 в ХРУ УАК ПИБ).

3. Дело № 2397/7-01 на ЧП «Лосма» (Харьков, пр. Гагарина, 40, кв.31, р/с 100468328 в АКБ УБТС).

Претензии кредиторов и заявления санаторов принимаются в течение месяца со дня опубликования данного объявления.

Арбітражним судом м. Києва (252030, Київ, вул. Б. Хмельницького, 44в) за позовом ДПІ по Залізничному р-ну м. Києва порушено справи про банкрутство:

№ 5/86 орендного підприємства «Спутник» (Київ, вул. Кривоноса, 29А, р/р 642259 в Залізничному УСБ);

№ 17/24 дочірнього підприємства «Автозапчастина Україна» (Київ, вул. Освіти, 4, р/р 346348 в КФ Укрінбанку);

№ 17/233 спільного підприємства «Фірма «Алла» (Київ, Чоколівський б-р, 13, р/р 2468884 в Залізничному УСБ);

№ 5/87Б спільного підприємства «Товариство з обмеженою відповідальністю «Л. А. ЛТД Київ» (Київ, вул. Федорова, 31А, р/р 8467920 в Укрінбанку).

№ 9/566 малого приватного автотранспортного підприємства «Поштова скринька» (Київ, вул. Донецька, 7, р/р 468795 в АКБ Геосантріс).

Майнові вимоги кредиторів та заяви санаторів подавати до арбітражного суду в місячний термін.

Арбитражный суд Харьковской области (ул. Сумская, 64) возбудил дело № 3894/7-72 о банкротстве АОЗТ «Электроавтоматика» (Харьков, ул. Плехановская, 16а, расчетный счет № 300467175 в АКИБ «Укрсиббанка», рублевый — 000185540, валютный — 100180416, код — 000468097).

Претензии кредиторов и заявления санаторов принимаются в течение месяца со дня опубликования данного объявления.

Т1. MNB484. txt Луценко

Літ. Усенко

Арбітражний суд м. Києва (252030, Київ, вул. Богдана Хмельницького, 44-В) порушив справу № 17/202 про визнання банкрутом ТОВ «Восток — Запад — Сервіс» (Київ, вул. Стрілецька, 7/6).

Розрахунковий рахунок № 646740 в АБ «АЖІО», МФО 300175. Претензії кредиторів і заяви санаторів приймають у місячний термін з дня опублікування оголошення.

Арбітражний суд Тернопільської області (Тернопіль, вул. Грушевського, 8) порушив справи про банкрутство:

№ 948/4 від 21.08.1996 року Лановецького ремонтно-механічного заводу (Тернопільська обл., Лановецький р-н, смт. Ланівці, вул. Миру, 28); р/р № 404703 в Лановецькому в/д АК АПБ «Україна», МФО 338170);

№ 949/4 від 21.08.1996 року Лановецького РВП «Агропромтехніка» (Тернопільська обл., Лановецький р-н, смт. Ланівці, вул. Вишнівецька,2; р/р № 383811 в Лановецькому в/д АК АПБ «Україна», МФО 338170);

№ 952/4 від 21.08.1996 року Лановецького ВО «Сільгоспхімія» (Тернопільська обл., Лановецький р-н, смт. Ланівці, вул. Руднєва, 6; р/р № 564504 в Лановецькому в/д АК АПБ «Україна», МФО 338170);

№ 951/4 від 21.08.1996 року Лановецького ВАСТ-1904 (Тернопільська обл., Лановецький р-н, смт. Ланівці, вул. Вишнівецька, 2а; р/р № 467326 в Лановецькому в/д АК АПБ «Україна», МФО 338170).

Арбітражний суд Києва порушив справи про банкрутство:

1. Товариства з обмеженою відповідальністю «ЛАА ЛТД» (Київ, вул. Маяковського, 4-В, кв.20); р/р 33467069 у 3-му відділенні АВ «Градобанку», справа № 7/156 від 4.09.96 р.

2. Фірми «Імік ЛТД» (Київ, вул. Сабурова, 18, кв.192); р/р 12467513, валютний рахунок 12507032 (дол. США), валютний рахунок 000185658 (рос. руб.) в АБ «Ажіо», справа № 7/154 від 4.09.96 р.

3. ТОВ «Оріяна ЛТД» (Київ, вул. Закревського, 19-Б, кв.19); р/р 467796 у Ватутінському відділенні ПІБ, справа № 7/155 від 4.09.96 р.

Арбітражним судом Києва (252030, Київ, вул. Богдана Хмельницького, 44-В) порушено справу № 17/189 про визнання банкрутом приватного підприємства «ПЕЛПАН» (Київ, вул. Софіївська, 25, оф.3).

Розрахунковий рахунок 467663, валютний рахунок 11180007 в АБ «Енергобанк» Києва.

Претензії кредиторів і заяви санаторів приймають у місячний термін із дня опублікування оголошення.

Арбітражний суд Києва (Київ-30, вул. Богдана Хмельницького, 44-В) порушив справу № 17/204 про визнання банкрутом приватного підприємства «ЮОН» (Київ, вул. О. Теліги, 17, кв.89; р/р 001468390 в РКЦ НБУ АК «Будмбанк», МФО 300045.

Претензії кредиторів і заяви санаторів приймають у місячний термін із дня опублікування оголошення.

Як ся маєш!

Цей рік був з Ріком

ПОБАЧИВШИ фантастично підсвічені павільйони, тонкий головний шпиль до неба і Ріка з білим, наче солома, волоссям, один мій знайомий чотирирічний меломан запитав: «Мамо, це церква?» Якби він був трохи старший, він міг би запитати: «Мамо, це Моцарт?» А якби був дорослішй за сьогоднішню маму, хоча б як той американський продюсер, що прилетів до екзотичної України з'ясувати, чи справді тутешні аборигени такі музично обдаровані, й раптом уздрів тут живого Ріка Вейкмана, — то раціонально прицмокнув би: однак, панове аборигенські продюсери, вері гуд!

Так воно все й було. Те, що легенда британської рок-музики Рік Вейкман («Yes») два вечори грав у Києві — справді подія (те, як грав, — теж). А те, де це все відбувалося, — чистісінький бестселер. Не на стадіоні «Олімпійський» чи в академічний залі, а просто вечірнього київського неба на території колишньої ВДНГ, нині Національного виставкового центру. Рік Вейкман на ВДНГ! У толерантній компанії з «ВВ» і «Кому вниз». Подалі від бездарної середньостоличної тусівки. У Британії він має невеличкий острів. Щось схоже він отримав і в Києві. Браво, українсько-британська «Комора», її 2-й Міжнародний музичний ярмарок, який і подарував нам Ріка. А Ріку — Київ.

Він сказав, що радитиме всім знайомим музикантам їхати сюди. Бо, по-перше, Київ — дуже гарне місто, а по-друге, тут він зустрівся з чудовими людьми. Аби ніхто не подумав, що він так само каже в будь-якій точці планети, Рік зізнався: таких місць є 5-6, не більше. Це — югославська Любляна, Рига, Буенос-Айрес... Київ трохи нагадав йому Буенос-Айрес своїми широкими вулицями. І він не блефував, бо додав, що не любить брудні американські сіті, надто Пітсбург. Так само, як і Токіо.

Відомо, що він любить історію. Найповчальніша «історія» в сенсі історії? Мабуть, останнє сторіччя Східної Європи, «але це окрема тема».

Є в Ріка твір, присвячений Чорнобилю. Він написав його невдовзі по тому, як вибухнув реактор. «Він важить для мене більше, ніж усе, що було написане досі».

Як було вже сказано, живе Рік на острові. Любить відпочивати на природі. Має братів менших: собак, котів і кроликів. Акваріумних рибок з'їв собака (чомусь не кіт, а саме собака). У Ріка п'ятеро дітей від трьох дружин. «Ось чому я так часто ходжу на футбол». З останньою дружиною Рік живе 15 років. Її хобі — улюблений кінь і благодійництво: допомога дітям з вадами фізичного розвитку. Його діти займаються музикою. Виняток — хіба що Адам: він кохається не просто на музиці, а саме класичній. До Києва Рік приїхав з Адамом. У них спільний проект. «Дивно бачити сина поруч із собою на сцені». Щодо Адама Вейкмана, то він випустив два сольники, має власну групу, а минулого року виборов у Британії звання кращого клавішника.

Рік: «Дуже щасливий, що можу писати й виконувати музику. Щодня прокидаюся о 6-й годині й до 16-ї пишу або записуюся. Потім займаюся з молодшими дітьми. А коли вони лягають спати, повертаюся до студії».

Рік затятий шанувальник футболу. Хвалить нашу збірну за останні перемоги. Декілька років був директором невеликого футбольного клубу. Улюблена команда — з Манчестера. «Але, на жаль, англійці ніколи не виграють». Написав музику для трьох футбольних кубків.

Він то входив до складу «Yes», то виходив. Які причини спонукали зробити це вперше? «Я міг творити в трьох напрямах: з «Yes», сольними проектами й програмами на TV». Лідер «Yes» ішов з «Yes» тоді, коли не подобалося те, що треба було грати. «Ніхто не має права вказувати музиканту, що йому грати. Так само як письменнику — що писати, чи чоловікові — скільки мати дружин».

Чи не виникало в Ріка бажання зібрати «надзірок» і зіграти разом? «15 років тому, коли я ще був baby, була така спроба. Але в кожного були контракти з різними студіями й менеджерами. Так просто взяти й об'єднатися неможливо». Рікові зауважили, що він грає досить оптимістичну музику, й висловили припущення, що в музикантів такого рівня нема проблем. Справді нема. Бо контракт зі студією хороший, пояснив він. Узагалі, якщо у музиканта є якісь проблеми, то вони пов'язані зі студією. Бо студія схильна диктувати.

І нарешті, фолк. До «Yes» Рік грав у фолк-колективі. Він небайдужий до народної музики. Адже ця музика дала початок усім іншим жанрам. Усюди, де він буває, намагається купувати фолк-записи. Аборигени скористалися з того, що розумник Рік так глибоко копає, і надарували йому українських фолк-видань.

Людмила ЛЮДМИЛКІНА.

На знімку: Адам —ліворуч, Рік—праворуч.

Фото Василя **АРТЮШЕНКА (УНІАН).**

З телетайпа

Полку принцес Діан прибуло

13-й за ліком престижний міжнародний конкурс моделей «Еліт модел лук» у Ніцці став щасливим для українки Діани Ковальчук. 14-річну київську школярку, котра представляла вітчизняну агенцію «Лінія-12», визнали кращою моделлю серед 79 учасниць із 50 країн світу. Тож перше місце в цьому змаганні професійних «принцес» подіуму та модних журналів — за Україною. До речі, коли Діана легко пройшла відбірковий (СНДівський) тур у Москві, раптом з'ясувалося, що вона представлятиме... Росію. Щоби виправити цю «формальну» помилку, керівництву «Лінії-12» довелося вести численні переговори з Парижем, Лондоном і Нью-Йорком. До справи навіть долучилися МЗС України та посольство Франції в Україні. Київська «принцеса» Діана підписала в Парижі контракт на 150 тисяч доларів.

Авіатором можеш ти не стати...

Унікальну виставку моделей цивільних і бойових літаків відкрито в Макіївському художньо-краєзнавчому музеї. Цікаво, що автор оригінальних експонатів не авіатор, а робітник очисного вибою шахти «Холодна балка» Станіслав Коробков. Фахівці вражені: такої виставки в Україні ще не було. У колекції шахтаря моделі, повнометражні двійники яких борознять повітряні простори України, Америки, Великої Британії, Росії, Франції, Німеччини та інших країн.

Шубка на риб'ячому хутрі — не метафора

Про шубку на риб'ячому хутрі згадують з неприхованою іронією. Шубки директор «Донрибкомбінату» (Слов'янськ) Сергій Алимов не має, а от куртку йому вже подарували. І гарна куртка: добротна, простора, тепла, але непоказна. Бо риба є, а от модельєра свого на комбінаті нема. І ательє також. Зате ідея яка! Сировини (себто риб'ячої шкіри) комбінат може виробляти до двох тисяч квадратних метрів щороку. Уявіть собі, такі шкіри досить теплі. А оформити їх можна аж ніяк не гірше за турецький ширужиток. На комбінаті діє цех з вироблення шкір. Є хімікати, знайшли вчених. Бракує тільки висококласного «риб'ячого» модельєра. Зацікавлені, відгукніться! Слов'янськ — це на Донеччині.

Новинка — «Рута» а капела

Анонс

З початком листопада розпочинаються і обласні відбіркові конкурси фестивалю «Червона рута-97». Першими на прослуховування підуть стрункі ряди реперів, трешерів, попсовиків (і т. ін.) Одеси й Миколаєва. А закінчиться перший тур 6—9 лютого в Києві. Згідно з наказом міністра культури та мистецтв Д. Остапенка, це — плановий захід Мінкульту. Нагадуємо, що у відбірковому конкурсі «Рути-95» узяли участь три тисячі молодих музикантів, дев'ятеро з десяти —вперше. Фінал «Рути-97» відбудеться 28 квітня — 11 травня у славному українському місті Харкові. Плануються феєрверки. Є надія, що в День Києва нові лауреати вже виступатимуть у столиці.

Нагадуємо, що брати участь у «Руті» запрошують лише тих, хто співає (і грає) українською мовою (друге в розумінні «українська музична мова»). Отож, штудіюйте справжню бабусину автентику, але Боже вас борони з'явитися у віночку чи шароварах — виженуть. Слухайте найновітніші світові музичні стилі й думайте, як їх поєднати з отією самою бабусиною автентикою. І успіх вам забезпечено. Звичайно, якщо у вас є талант. Консерваторська освіта — річ необов'язкова. Таке приходить з часом.

І новина — замість жанру «авторська пісня» фестиваль вводить жанр акустичної музики, де можна виконувати не лише власні, а й чужі твори, навіть а капела.

Людмила **МИКИТЮК.**

Як село Висунськ робило гроші

Введення в обіг гривні — подія для пересічного громадянина, але, як на мешканців Висунська (Миколаївщина), то нічого нового не сталося: їхні діди і прадіди вписали свою сторінку у запровадження українських грошей, повідомляє Укрінформ. Село ще 1919 року бадьоро друкувало власні казначейські знаки. Це були купюри номіналом у п'ять і десять рублів, які через колір дістали в народі назву «синенькі».

Восени 1919 року, не визнаючи влади верховного головнокомандувача півдня Росії генерала Денікіна, посад Висунськ і кілька довколишніх сіл проголосили народну республіку. Перебуваючи в блокаді, вона зазнавала неймовірних труднощів: вже першого місяця різко скоротилася торгівля, гостро відчувалася нестача грошових знаків. Крім того, рада оборони категорично заборонила використання «керенок», «денікінок». «Цінною валютою» визнали лише гроші Української Радянської Народної Республіки, але їх в обігу бракувало. І тоді було вирішено випустити власні банкноти.

Намалювати гроші погодився художник-самоук Василь Кузьменко. Не особливо вдаючись до творчого пошуку, він запозичив для висунських грошей з «керенки» статую Свободи, а з випущеного Центральною Радою карбованця «змалював» бандуриста. Кліше зробили в Херсоні, заплативши поліграфістам пшоном і салом. Незабаром з сусіднього Березнегуватого, де була невелика друкарня, під посиленою охороною у Висунськ доставили 100 тисяч банкнот вартістю по п'ять і десять рублів. Ними видавали платню бійцям повстанської армії, заготівельникам провіант, фуражу, ліків.

«Синенькі» було оголошено «законним платіжним засобом». І хоча їх неважко було підробити, не зафіксовано жодного випадку фальсифікації! Керівники республіки обіцяли: закінчиться війна — «синенькі» можна буде обміняти на «державні». Однак цього не сталося. «Синенькі» реквізували відразу ж по тому, як у село увійшли червоні. За деякими свідченнями, у травні 1920 року з політвідділу 14-ї армії Південного фронту в особливий відділ охорони Азово-Чорноморського узбережжя надійшов 15-кілограмовий пакет з написом «Українська національна валюта. Її підробки». То були гроші із словами на них «Висунська народна республіка». Вміст пакета знищили. Хіба що на пам'ять про гроші прадідів у музеї Висунська зберігається фоторепродукція однієї «синенької».

Мал. Володимира **КАЗАНЕВСЬКОГО.**

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.

252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5. Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
◊ Рукописів не повертаємо.
◊ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

◊ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
◊ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
◊ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 226015.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0311196.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.